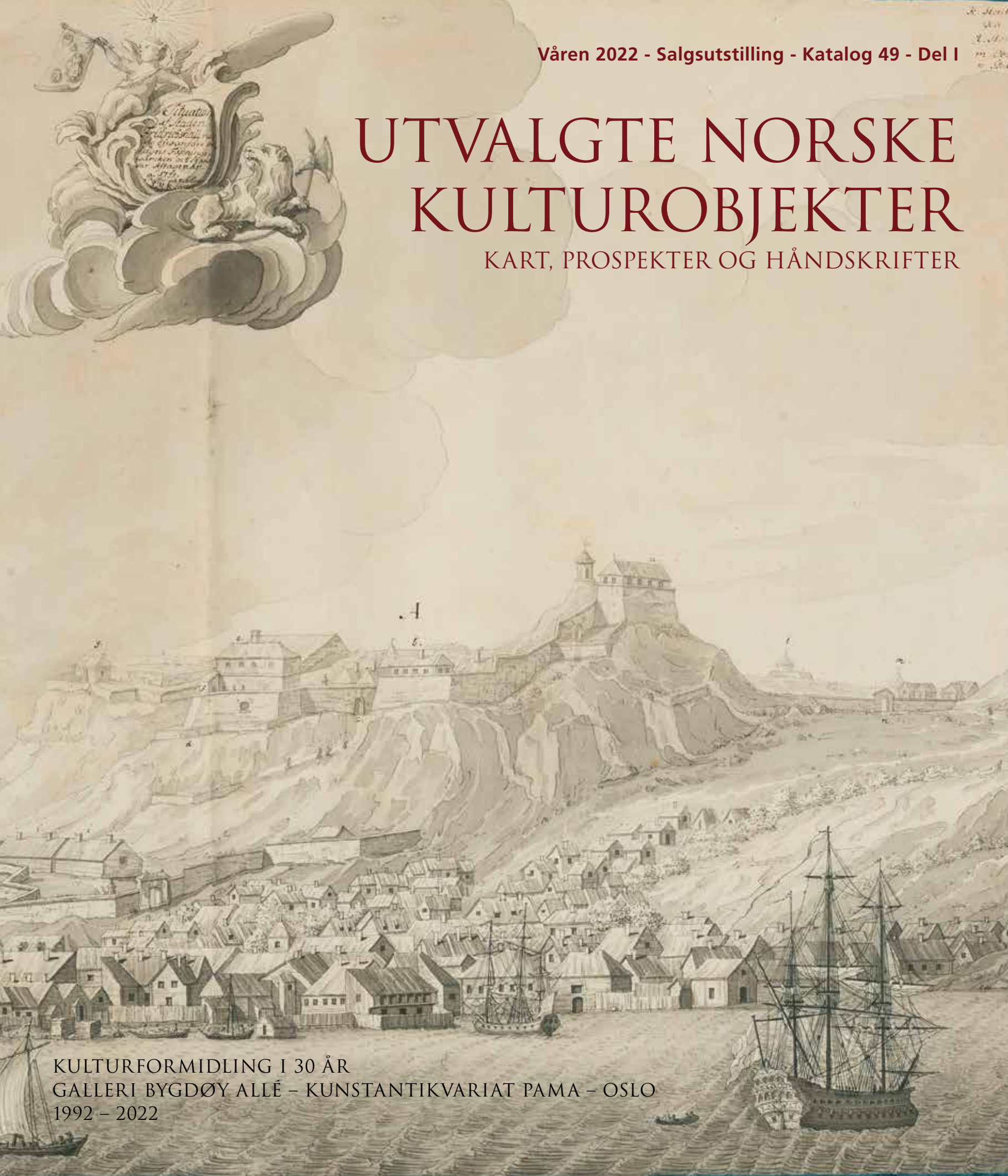

Våren 2022 - Salgsutstilling - Katalog 49 - Del I

UTVALGTE NORSKE KULTUROBJEKTER

KART, PROSPEKTER OG HÅNSKRIFTER

KULTURFORMIDLING I 30 ÅR
GALLERI BYGDØY ALLÉ – KUNSTANTIKVARIAT PAMA – OSLO
1992 – 2022

UTVALGTE NORSKE KULTUROBJEKTER KART, PROSPEKTER OG HÅNSKRIFTER

UTSTILLINGSÅPNING TORSDAG 24. MARS 2022, KL. 18:00

BYGDØY ALLÉ 67

**SAMMEN MED VISNINGENE TIL KATALOG 49 – DEL I og II
KART, PROSPEKTER OG HÅNSKRIFTER**

ÅPNINGSTIDER

Tirsdag – Fredag 12 – 18, Lørdag & Søndag 12 – 16

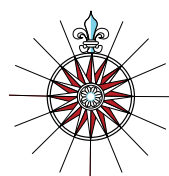
Eller etter avtale

Ansvarlig for tekster og katalogisering:

Pål Sagen

Tel: (+47) 928 18 465

post@galleribygdoyalles.no

GALLERI BYGDØY ALLÉ
KUNSTANTIKVARIAT PAMA
NORSK KUNST | ANTİKKE KART OG SJELDNE BØKER | BYPROSPEKTER | HÅNSKRIFTER

BYGDØY ALLÉ 67, 0265 OSLO, NORWAY • TEL: (+ 47) 22 44 06 00 • FAX: (+47) 22 44 06 01
E-MAIL: POST@GALLERIBYGDYOYALLE.NO • INTERNET: WWW.GALLERIBYGDYOYALLE.NO

INNHALDSFORTEGNELSE

KATALOG 49 – I «UTVALGTE NORSKE KULTUROBJEKTER»

NORGE I KART 1602 – 1868.....side 6

PROSPEKTER INKLUDERT ET UNIKT SKIPSFLAGG.....side 23

HÅNDSKRIFTER.....side 59

FORKLARINGER

Objektene er beskrevet så nøye som mulig og garanteres ekte.
Prisene er oppgitt i norske kroner og inkluderer alle omkostninger og avgifter.
På kunst tilkommer 5% BKH - Kunstavgift

En nøyaktig tidsbestemmelse av når et trykk er kolorert er ofte vanskelig og vil i enkelte tilfeller være subjektiv. Vi utviser derfor stor forsiktighet ved katalogbeskrivelsen og benytter de vanlige internasjonale definisjonene:
Samtidig håndkolorert: Etter vår mening er koloreringen utført samtidig eller nær samtidig med trykkets opprinnelse.

Håndkolorert: Etter vår mening er koloreringen eller deler av den å være utført i en senere periode enn trykkets opprinnelse.

VENNLIGST BEMERK

KATALOGEN BLIR UTGITT EN TID FØR ÅPNINGEN AV UTSTILLINGEN.
DET ER DERFOR MULIG Å BESTILLE FRA DENNE KATALOGEN
FØR TORSDAG 24. MARS KL. 18.00

FORORD

30 år er ingen ting i den store sammenhengen, men likevel nok til å få utført flere ulike prosjekter en måtte brenne for. Kunstantikvariat PAMA AS (fra 2014 Galleri Bygdøy Allé – PAMA AS) ble startet opp i 1992 med det for øye å etablere seg som en spesialforretning i markedet for sjeldne og viktige kart, norske prospekter, håndskrifter, sjeldne bøker og eldre norsk kunst. For mange er både firmaet og undertegnede kanskje mest kjent for kart og prospekter, men det har gjennom vår virksomhet blitt omsatt og formidlet mange betydelige kunst- og kulturobjekter vi inntar kompetanse rundt. Våre kunder og oppdragsgivere har gjennom årene vært flere av de viktigste private samlere og offentlige institusjoner i Norge. Mens mye av vår omsetning av eldre norsk kunst tidligere gikk gjennom eksterne auksjonssalg, ble galleridelen av firmaet styrket kraftig etter 2014 da vi flyttet inn i egne store lokaler i Bygdøy Allé. Med vårens tre publikasjoner er det siden 1999 blitt utgitt 49 kataloger fra vårt firma. De har alltid vært knyttet til åpne salgsutstillinger og som nå, har det ofte vært flere temakataloger innenfor hver utstilling og katalognummer.

Sjeldne gamle bøker, kart og prospekter står fortsatt helt sentralt hos Galleri Bygdøy Allé. Utviklingen i markedet og internetts påvirkning har medført endringer i både hva vi presenterer og hvordan vi ønsker å fremstå. Teknologien gir nye og utvidete muligheter, men uten kompetanse og entusiasme i faget blir det likevel ingen god utvikling. De senere års samarbeid med Fredrik Delås i Antikvariat Bryggen i Skjeberg og vår felles ansatte David Kolstad har medført et løft og utvidelse av vår drift som er utrolig spennende. Lørdag 2. april avholder vi sammen et av de største

auksjonssalgene som har vært i Skandinavia over polarbøker og manuskripter. Da går polarbiblioteket til bankdirektør og bibliofilklubbmedlem Otto Norland under hammeren i våre lokaler i Bygdøy Allé 67. Her kan publikum velge å avlegge bud på tradisjonelt vis i salen eller gjennom internett.

Vi vil fremover kunne tilby våre kunder et større mangfold rundt både kjøp og salg. Vi ser at enkelte samlinger og rimeligere objekter bedre kan egne seg for auksjonssalg på internett. På den annen side er det viktigere enn noen gang at de viktigste kulturobjektene vi håndterer får en grundig og faglig presentasjon i våre tradisjonsrike kataloger. Disse er blitt kjent for høy kvalitet både rundt innhold og utforming. I den forbindelse må jeg få lov å takke fotograf Morten Henden Aamot og Milan Milovic i Linkgrafisk for et enestående samarbeid gjennom nærmere 25 år. Sammen sitter vi «de facto» på en arkivskatt. Med grundig presentasjon vil viktige objekter bli enda viktigere i fremtiden gjennom sikring av informasjon og styrking av provenienser.

Vi ønsker alle våre kunder og forbindelser hjertelig velkommen til en rekke høydepunkter i jubileumsåret.

Oslo, mars 2022

Pål Sagen

Galleri Bygdøy Allé

Tel. 928 18 465

KORT OM KARTOGRAFIEN OVER NORGE

1602 – 1868

Et land som ikke er kartlagt grundig og nøyaktig, vil i våre dager selvfølgelig ikke fungere. Det faktum forstod nok de fleste aktørene innenfor stats- og lokalforvaltningen for flere hundre år siden også. Derfor har kartografien og kunnskapene om et lands geografi alltid hatt relativ høy status og vært et prioritert felt. Det var gjerne det militære eller personer med militær bakgrunn som stod for kartografien. Så også for Danmark – Norge frem til 1814 og etterpå for Norge alene. Hvordan kartografien har vært utøvet i ulike land har variert. For eneveldet Danmark – Norge var kartografien på mange måter et statsanliggende (kongemakten) og ofte forbundet med hemmelighet for å unngå innsyn fra utenlandske makter. Hvor godt denne strategien fungerte i praksis kan nok diskuteres. I Sverige hadde man generelt en «langt mer avslappet» holdning til kartografisk materiale og spredningen av dette. Resultatet er i hvert fall at den hjemmeproduerte dansk – norske kartografien fremstår noe svakere enn hva vi ser i

Sverige frem mot 1814. I praksis ble feltet delvis overlatt til utenlandske kartografer og utgivere som ikke alltid var helt oppdatert på geografisk informasjon fra en utpost som Norge tross alt var den gangen. Da Norge med egen forfatning etter 1814 gikk i gang med ny statsdannelse omtrent fra bunnen av, ble kartografien raskt et prioritert felt. Det er interessant å se hva de fikk til med de knappe økonomiske ressursene landet hadde de første tiårene etter 1814. Et tett samarbeid mellom staten og private aktører ble en viktig del av landets kartutvikling. Det er ingen tvil om at kartografien spilte en betydelig rolle rundt det å skape en nasjonal identitet for en ung nasjon.

Vi håper og tror denne avdelingen i katalogen vil gi publikum litt mer innsyn rundt denne viktige delen av vår historie.

«NORGE NUMMER 1»
DA NORGE BLE VERDIG SITT EGET KART SAMT TO INTERESSANTE VEDLEGG

1. BARENT LANGENES / P. BERTIUS

“NORWEGIA”

Håndkolorert kobberstikk, 8,5x12,5cm

AMSTERDAM (1602), men her foreliggende i den franske 1609 utgivelsen

Vedlagt i samme ramme fra samme sett som Norge: «Islande» og «Nortcaep»

ET FINT OG DEKORATIVT EKSEMPLAR AV DET FØRSTE KARTET OVER NORGE ALENE MED TILHØRENDE ISLAND OG SKANDINAVIA.

Det sjeldne lille Norgeskartet utkom første gang i Leiden i 1602. Det utkom i kartserien «Caert Thresor» som utkom i en rekke utgaver, men Norgeskartet ble bare inkludert i fire av disse (1602, 1602-03, 1609 og 1649). Selve kartbildet forble uforandret i alle utgavene. Vårt eksemplar kan dateres til 1609 med «Norrvægue» over kartet i stedet for «Norwegue» (1602). Til tross for tittelen stopper kartets fremstilling av Norge ved Steigen. Det er først mer enn 60 år senere vi får et Norgeskart som viser hele landet.

De tre kartene er montert i samme ramme og det er tatt fotokopier av baksidene med teksten som medfølger.

Litteratur: William B. Ginsberg «Maps and Mapping of Norway 1601 – 1855» nr. 1, 10b. Arne I. Hoem «Norge på gamle kart» nr. 20, side 42 – 45

30 000,-

“NORGE NUMMER 2”
KANSKJE DET VAKRESTE AV ALLE 1600-TALLS NORGESKART
FRA “THE GOLDEN AGE OF MAPPING”

2. JOAN BLAEU

“NORVEGIA REGNUM VULGO NOR-RYKE”

Samtidig håndkolorert kobberstikk, 46x59cm

AMSTERDAM 1662

ET FINT ORIGINALKOLORERT EKSEMPLAR AV DET FØRSTE NORGESKARTET I FOLIO-FORMAT.

Blaeus kart er Norgeskart etter Langenes 1602, se katalognummer 1. Kartet utkom mot slutten av Blaufirmaets virksomhet før bybrannen i Amsterdam 1672. Rikt dekorert med kartusjer og våpenskjold inkludert en dedikasjon til Prins Christian, senere Christian V av Danmark – Norge.

Fint eksemplar fra den første latinske utgaven 1662 av “Grand Atlas”.

Proveniens: Damms Antikvariat, senere i privat samling

Litteratur: W. B. Ginsberg “Maps and Mapping of Norway 1602 – 1855” Entry 2, Ginsberg “Norvegia” nr.51 illustrert på omslaget, Mingroot-Ermen “Scandinavia in old maps and prints” nr.39, A.I. Hoem “Norge på gamle kart” side 49

28 000,-

DEN KOMPLETTE NORGESSERIEN TIL BLAEU I ORIGINALKOLORERING MED TILLEGG AV NORDEN, ARKTIS OG NOVA ZEMLJA 12 KART FRA DEN SJELDNE HOLLANDSKE UTGAVEN 1664

3. JOAN BLAEU

“NORVEGIA REGNUM VULGO NOR-RYKE”
“DIOECESIS STAVANGRIENSIS”
“DIOECESIS STAVANGRIENSIS PARS AUSTRALIS”
“DIOECESIS STAVANGRIENSIS PARS BOREALIS”
“DIOECESIS BERGENSIS”
“DIECESIS TRUNDHEMIENSIS”
“FINMARCHIA”
“INSULA IOANNE MAYEN”
“SPITSBERGA”
“NOVA ZEMLA”
“SUECIA DANIA ET NORVEGIA”
“REGIONES SUB POLO ARCTICO”

12 samtidig håndkolorerte kobberstikk, hvert kart ca.
46x59cm + brede marger

Hollandsk tekst på baksiden. Alle er uniform innrammet
AMSTERDAM 1664

EN HJØRNESTEN I NORSK KARTOGRAFISK HISTORIE.
EN SJELDEN ANLEDNING TIL Å ERVERVE ET AV
HØYDEPUNKTENE I NORGES KARTOGRAFISKE HISTORIE.

Settet vi presenterer inneholder Norgeskartet med tillegg
av de 8 lokalkartene. Når da settet i tillegg også inneholder
Skandinavia, Arktis og Nova Zemlja så blir dette noe av
det mest imponerende man kan erverve innenfor norsk
kartografisk historie. Firmaet Blaeu's kartproduksjon var
i hovedsak myntet på eksport og kartene utkom derfor
på mange ulike 7park. Men et behov for salg innenlands
var det også, og i 1664 utkom den hollandske “Toonneel
der Aerdrycks” (Verdens beskrivelse) i et mindre opplag.
Papirkvaliteten og utformingen av koloreringen på den
hollandske utgivelsen synes være spesielt god.

Bortsett fra Nordenkartet, Arktis og det første
“Stavangriensis” som var utformet allerede rundt 1630
– 40, så ble alle de andre konstruert og utgitt til Blaeus
monumentale atlassatsning rundt 1660. Den fryktelige
bybrannen i Amsterdam 1672 rammet også husene til
Blaeufirmaet og konkurs var et faktum. Dette varslet
slutten på den unike fremgangen og posisjonen den
hollandske kartproduksjonen hadde opparbeidet seg i
verdenssammenheng.

EN KARTREKKE I MEGET GOD STAND, MED STORE MARGER
OG MED DELIKAT ORIGINALKOLORERING.

*Proveniens: Privat samling i Stavanger, ervervet for ca. 25 år
siden*

*Litteratur: W. B. Ginsberg “Maps and Mapping of Norway
1602 – 1855” Entry 2, Ginsberg “Norvegia” nr.51 illustrert
på omslaget, Mingroot-Ermen “Scandinavia in old maps and
prints” nr.39, A.I. Hoem “Norge på gamle kart” side 49*

120 000,-

N O V A Z E M L A.

Afbeelding van een Walrus, met een zijner jongen.

ET VIKTIG SJØKART I “MINT CONDITION” OVER ØSTFOLD OG SVENSKEKYSTEN

4. GERARD VAN KEULEN

“DE KUST VAN NOORWEGEN OF 'T LAND NOORD OOSTEN: VAN DE LANGESOND TOT GOTTENBORG VERTOONENDE FREDERIKS STAD, FREDRIKS HALL EN DESWYNSOND INT GROOT”

Samtidig håndkolorert kobberstikk, 52x59,5cm

AMSTERDAM ca. 1716

PRAKTEKSEMPLAR MED UTSØKT ORIGINALKOLORERING AV DET SJELDNE OG ETTERSPURTE SJØKARTET OVER KYSTSTREKNINGEN LANGESUND – GØTEBORG MED SÆRLIG FOKUS PÅ ØSTFOLD.

Litteratur: W.B. Ginsberg “Sea Charts of Norway, 1585 – 1812” Entry 8B: 11

30 000,-

ET ENESTÅENDE SETT AV DE VIKTIGE PONTOPPIDAN-KARTENE INKLUDERT BOKBEKRIVELSEN

5. CHRISTIAN J. PONTOPPIDAN (1739 – 1807)

“DET SYDLIGE NORGE ETTER KONGELIG ALLERNAADIGST BEFALNING” (1 TO BLAD) + “DET NORDLIGE NORGE”

3 håndkolorerte kobberstikk, hvert ca. 55x71cm

Vedlagt er boken som kom som supplement til kartene:
«Geografisk Oplysning til Cartet over Det sydlige og Nordlige Norge»

KØBENHAVN 1785 og 95

Viktig kartsett i Norges kartografiske historie. Uvanlig å se i tre separate deler med komplette mager og i utsøkt stand. Dette var de mest korrekte kartene i sin tid og ble benyttet av reisende i hvert fall opp til 1820-årene da det begynte å komme mer oppdaterte kart. Kartene er i henholdsvis tredje og andre trykktilstand, se Ginsberg. Det er forlagsadressen som bestemmer dette.

Christian J. Pontoppidans norgeskart fra 1785 – 95 var produkt av betydelig økonomisk satsning fra myndighetene i København. I sin masteroppgave fra 2018 beskriver Velsand inngående rundt denne satsningen og hvilke strategier og arbeidsmetoder som ble brukt for å få de ferdig utarbeidet. En av de nødvendige kilder til opplysninger var offiser og karttegner Nils Thodal (Bergen 1735 – 1803) som vi stifter nærmere bekjentskap med under neste katalognummer.

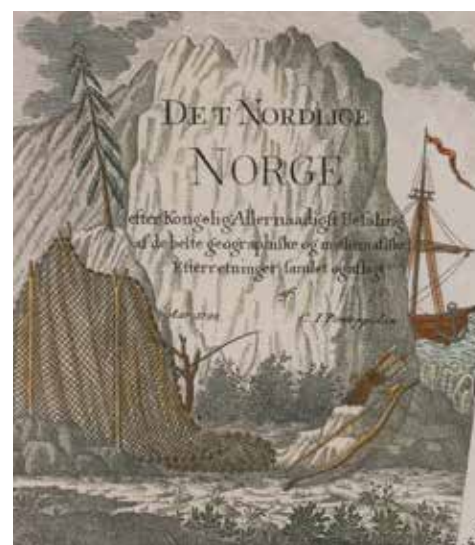
Norgeskartene er spekkfulle med navn, tett i tett. Men tidlig 1800-tallet da kunstnere og vitenskapsfolk begynte sine oppdagelsesferder, så kom det tydeligere og tydeligere frem at Pontoppidans kart trengte en kraftig kartografisk revisjon. En fullføring av korreksjoner og endringer i Sør-Norge ble på mange måter fullført med svensk-finske Wilhelm Maximilian Carpelans kart over Det Sydlige Norge fra 1826. Pontoppidans Norgeskart i tre deler er en hjørnestein i en seriøs kartsamling over Norge.

Den medfølgende boken til kartene er i et samtidig bind. De er datert København 1797 og 1806 og begge med angitt «Andet Oplag».

Et perfekt sett med store mager, flott innrammet, og med tekstboken.

Litteratur: William B. Ginsberg «Maps and Mapping of Norway 1602 – 1855» nr. 31 (state 3) og 38 (state 2) illustrert side 117, Arne I. Hoem “Norge på gamle kart” side 109 – 111, Andreas Velsand, masteroppgave i historie Universitetet i Oslo 2018: «Gamle dansk-norske kart over Norge – En undersøkelse av konteksten for tegningen av norgeskart i Danmark-Norge på 1700-tallet»

18 000,-

UNIK ANLEDNING. ORIGINALT 1700-TALLS MANUSKRIPTKART OVER «GRAVDAL» I BERGEN I STORT FORMAT

6. NILS THODAL (BERGEN 1735 – 1803)

«SITUATIONS CART OVER GAARDEN GRAVDAL EFTER FORLANGENDE OPTAGET OG FORFATTET I OCTOBER 1787 AF N.THODAL (SIGN)»

Manuskriptkart, penn og akvarell, kartet har vært foldet og samtidig lagt på lerret, 45x87cm

Med flere påskrifter og dateringer i margen, blant annet fra 1826 og 1880

(Noen sprekker i foldene, en større blekkflekk til høyre, men generelt i god, original stand)

Utført i BERGEN oktober 1787

ET ENESTÅENDE OG VIKTIG UNIKATDOKUMENT OVER ET HISTORISK OMRÅDE I BERGEN.

OM GÅRDEN GRAVDAL, GNR. 146

På kartet er Gravdal omgitt av «Ladefjords Udm», «Kiøkkelvigs Eiendom», «Nedre og Övre Fyllingens Udmark» og Njægaards Field og Eiendom»

Gravdal, tidligere gårdsbruk i Laksevåg, ligger på eidet mellom Gravdalsvstnet og Byfjorden. Gravdal ligger i gammelt jakt- og fangstområde der det er gjort mange arkeologiske funn. Gården er nevnt tilbake i sagaen, tilhørte Munkeliv kloster og var krongods frem til 1649. Gården hadde mølledrift fra 1200-tallet og frem til 1899. Første private eier var Folkvard Riisbrich og hans slekt satt med gården til 1802. Da kartet vårt ble tegnet var eier Philip Nicoll som gjorde hovedbruket til lyststed. Han gjorde antagelig de endringene som i dag er kjernen i hovedbygningen. Senere eiere på 1800-tallet var stortingsmann August Konow (drev garveri der) og Johan Ingebrechtsen som stykket ut eiendommen. Forsvarsdepartementet overtok Gravdal i 1897/99 og gjorde slutt på herregårdsidyllen og lystgårdatmosfæren ved oppbyggingen av Kvarven festning. Hovedhuset ble sjefsbolig og møllebygningen kaserne.

Fra eiendommen er det skilt ut flere bruk. «Garveriet» er nå hagesenter, «Solegård» har bolighus fra 1980-tallet og Laksevåg videregående skole er også anlagt på Gravdals grunn (Se Bergen Byarkiv)

Kommandantboligen benyttes i dag av Bergen Militære Samfunn til selskaps- og kursdrift. Den er et viktig kulturminne over en svunnen tid som ikke kommer tilbake.

OM KARTTEGNEREN NILS THODAL

Om karttegneren Nils Thodal vet man at han var militær og stasjonert i Bergen. Han gikk av med oberst grad med 420rdl. i årlig pensjon.

På forrige nummer stiftet vi bekjentskap med den danske kartografen Christian J. Pontoppidan og hans banebrytende kartarbeider over Norge 1785 – 95. Det interessante er at Nils Thodal var svært involvert i Pontoppidans kartprosjekt. Velsands masteroppgave fra 2018 beskriver på side 88 hvor takknemlig Pontoppidan var for «Capitain Todal» og dennes bidrag til kildegrunnlag over søndre Bergens stift til «Det Sydlige Norge» (1785). Thodal skal ha fått økonomisk støtte fra staten for sitt arbeid. Det er altså en dyktig kartograf, som trolig eieren av Gravdal har gitt oppdraget med å tegne sitt «gods».

I 2014, (katalog 32, nummer 31) presenterte Galleri Bygdøy Allé et annet mye mindre manuskriptarbeid av Thodal, dette også fra bergensområdet («Slettebakken»). Det var datert 1784.

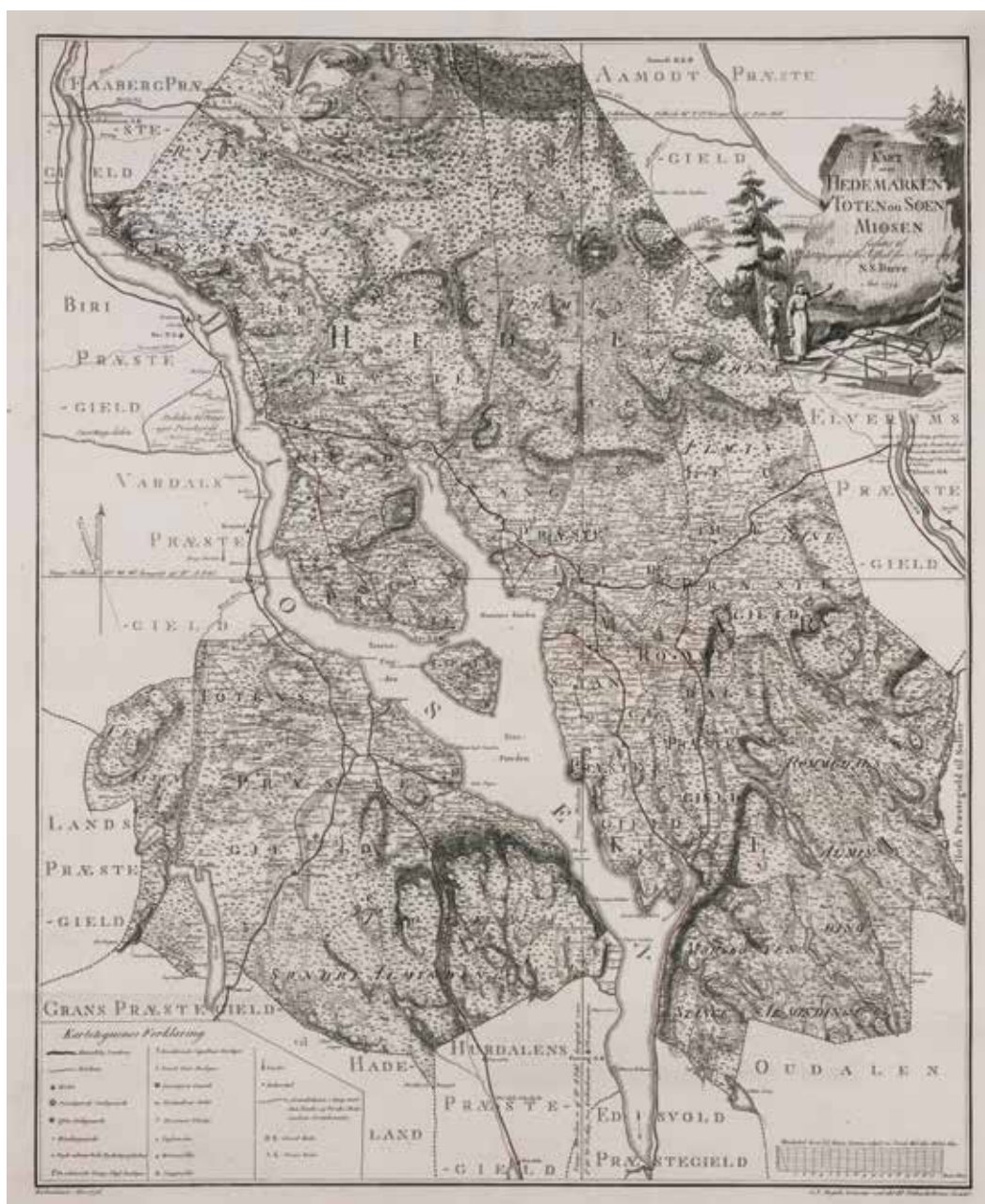
Litteratur: Olai Ovenstad «Militærbiografier Den Norske Hærs Officerer Fra 18. Januar 1628 – til 17. mai 1814» Oslo 1949, bind II, side 494, Bergen byleksikon, Bergen byarkiv «Gårdsbruk og lyststeder» Bergen 2001 og 2009, Andreas Velsand, masteroppgave i historie Universitetet i Oslo 2018: «Gamle dansk-norske kart over Norge – En undersøkelse av konteksten for tegningen av norgeskart i Danmark-Norge på 1700-tallet»

50 000,-

EIENDOM

DET FØRSTE TRYKTE KARTET SOM NEVNER “STOROFFSEN” 1789

7. NIELS STOCKFLETH DARRE (FÅBERG 1765 – TOTEN 1809)

“KART OVER HEDEMARKEN TOTEN OG SØEN MIØSEN FORFATTET TIL DET TOPOGRAPHISKE SELSKAB FOR NORGE VED N:S. DARRE AAR 1794.»

Kobberstikk, 58x47cm

Merket i platen «København Aar 1796 G.N. Angelo, Graveur ved det Kl: Videnskabernes Societet»

KØBENHAVN 1796 SJELDENT OG VIKTIG SPESIALKART OVER HEDMARK OG TOTEN.

Som mange andre karttegnere på denne tiden var Darre tilknyttet det militære korpset, og han ble i 1807 førsteadjutant hos prins Christian August. Fra 1787 arbeidet han ved den militære oppmålingen. Darres «Mjøsakart» er meget grundig utført med en rekke forklaringer og henvisninger. Til høyre sees Glomma, og det er en henvisning til kjempeflommen ofte kalt «Storoffsen» i Østerdalen i året 1789.

Et sjeldent eksemplar som ikke har vært brettet eller foldet i segmenter. Kart utkom brettet og foldet i «Topografisk Journal».

«Litteratur: Arne I. Hoem «Norge på gamle kart» side 107 – 108 illustrert nr. 55, J.W. Cappelens Antikvariat «Norge i kart gjennom 400 år», Oslo 1952, nr. 311, biografi om Darre side 84

15 000,-

VIKTIG SJØKART OVER KYSTEN EGRSUND – KRISTIANSAND

8. CARL FREDERIK GROVE (1758 – 1829)

«SPECIEL KAART OVER EN DEEL AF DEN NORSKE KYST FRA EGEFELD PAA JEDDEREN TIL CHRISTIANSAND»

Kobberstikk, 61,5x88cm.

KØBENHAVN 1800

MED PROSPEKTINNSETT AV KRISTIANSAND I KARTOUCHEN.

Kartserien kalt «De Groveske kart» på tilsammen syv blad over Norskekysten ble konstruert av Carl Fredrik Grove i samarbeid med Niels Andreas Vibe (1759 – 1814) og Benoni d' Aubert (1768 – 1832) og utkom i perioden 1791 – 1803. Noen av kartene utkom tydeligvis også i et andre opplag. Kartene er dekorert med ulike kartusjer med bl.a. scener fra Norges kyst. Med til kartene fulgte det også en beretning som ikke er med her. Grove var dansk sjøoffiser og fulgte i 1786 Poul Løvenørns på dennes ekspedisjon til Grønland. Han ledet i årene 1787 til 1800 arbeidet med kartleggingen av Norges kyst fra Svinesund til Trondheim.

«De Groveske Kart» er meget sjeldent fremme for salg, og det er første gang vårt antikvariat presenterer dette 5. sjøkartet i serien.

Kartet er gammelt dublert på papir, noen rynker i papiret.

Litteratur: W.B. Ginsberg «Sea Charts of Norway 1585 – 1812», nr. 12A:5, Arne I. Hoem «Norge på gamle kart», se side 79 – 81

25 000,-

9. LORENTZ DIDERICH KLÜWER

«KART OVER NORGES MILITAIRE INDDDELING TEGNET PAA STEEN OG UDGIVET 1821»

Samtidig kobberstikk, 55,9x40,5cm

STOCKHOLM 1821

Dette Norgeskartet med militær vinkling er et av de første Norgeskartene etter 1814 som er mulig å oppdrive. Originalt lagt på lerret og foldet i 9 segmenter. Uten den separate tabellen som bl.a. angir befestninger og avstandsmålere.

Litteratur: W. B. Ginsberg «Maps and Mapping of Norway 1602 – 1855» nr. 47

5 000,-

LITT OM BAKGRUNNEN FOR AMTSKARTENE

Som vi leste i innledningen var det et sterkt ønske om å satse på kartleggingen av landet etter 1814. Norges Geografiske Oppmåling (NGO) ble grunnlagt allerede i 1773 og var ment å skulle stå for kartproduksjonen. Imidlertid var de økonomiske forholdene i Norge vanskelige rundt 1820 og flere kartprosjekter måtte utsettes. To norske offiserer, begge ansatt i NGO, Niels A. Ramm (1793 – 1839) og Gerhard Munthe (1795 – 1876) fikk imidlertid tillatelse til på egenhånd å fortsette arbeidet med å få de såkalte «Amtskartene» trykt og utgitt. Betingelsen var imidlertid at de selv måtte stå for utgiftene. På denne tiden fantes det ikke en så stor kobberpresse i Norge, derfor ble graveringsarbeidet og trykkingen utført i Paris. Det første av fire amtskart, «Akershuus» utkom i 1826 og det siste i 1832. Det var særdeles viktige kart og ble begynnelsen på den grundige kartleggingen av hele landet. Etter Ramms død i 1839 overtok staten kobberplatene og restopplaget av de første amtskartene. Offiseren Søren Christian Gjessing (1812 – 97) fikk oppdraget med å sette i gang kartleggingen av de områdene som ikke var dekket av Ramm og Munthe. Etter at Gjessing gikk av med pensjon overtok NGO ansvaret og ga fra nå av kartene ut i eget navn. Med de såkalte «rektangelkartene» rundt 1911 kan vi si at Norge fra da ble rimelig korrekt kartografisk beskrevet.

10. NIELS A. RAMM OG GERHARD MUNTHE

“AGERSHUUS AMT...”

Samtidig håndkoloreert kobberstikk, 53,5x49,5cm

Originalt montert på lerret oppdelt i 9 segmenter og oppbevart i sjirtingmappe med tittel fra rundt 1850. Med eierinskripsjon datert 1852.

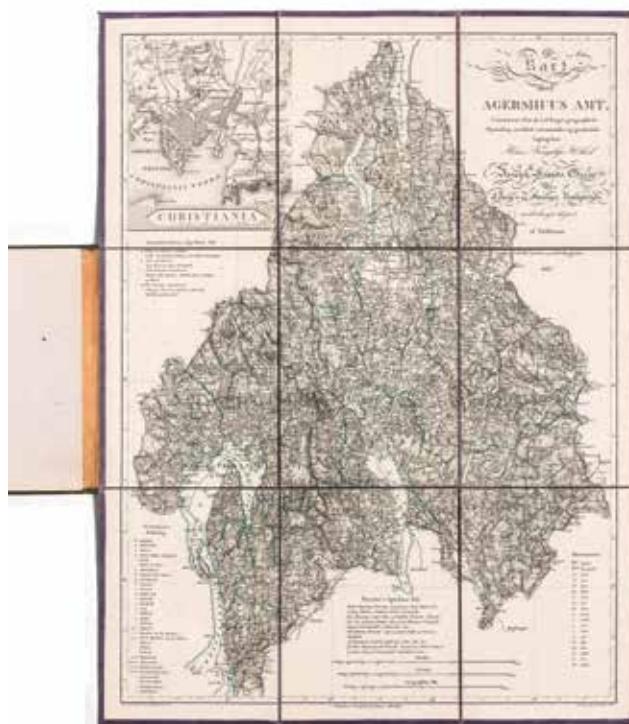
Trykket i Paris 1827

Førsteutgaven av det første amtskartet over Akershus med Christiania. Med inntegnet detaljkart over Christiania.

Et flott og dekorativt eksemplar i kraftig trykk og med store marger.

Litteratur: William B. Ginsberg «Maps and Mapping of Norway 1602 – 1855» RM – 2, se side 230 – 231, Arne I. Hoem “Norge på gamle kart” side 127 – 130

5 000,-

11. NIELS A. RAMM OG GERHARD MUNTHE

«GREVSKABERNES AMT...»

Kobberstikk, 53,5x49,5cm + meget store marger

Trykket i PARIS 1832

Førsteutgaven av det første amtskartet over Vestfold. Med inntegnede bykart over Fredriksvørn, Laurvig, Horten, Tønsberg, Holmestrand og Drammen.

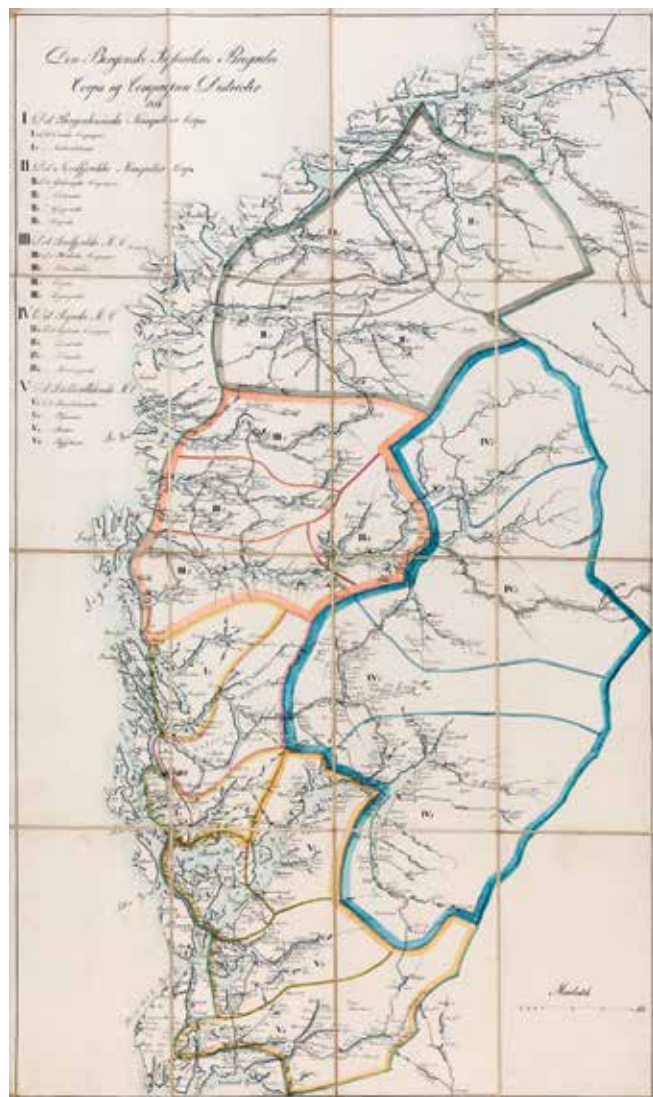
Perfekt eksemplar på tykt papir og brede marger.

Litteratur: William B. Ginsberg «Maps and Mapping of Norway 1602 – 1855» RM – 4, se side 230 – 231, Arne I. Hoem “Norge på gamle kart” side 127 – 130)

7 000,-

MANUSKRIPTKART I ORIGINAL HISTORISK INNDELING AV VESTLANDSKE MILITÆRDISTRIKTER MED BERGEN

12. ANONYM NORSK KARTTEGNER OMKRING 1834

«DEN BERGENSKE INFANTERIE BRIGADES CORPS OG COMPAGNIE DISTRICTER 1834»

Akvarell og penn på papir, klebet på lerret og delt i 16 segmenter, total størrelse 95x55,8cm

Målestokk i «Mile» (4 Mile = 10,5cm)

Utført i NORGE omkring 1834

SIRLIG OG YTTERST SJELDENT UTFØRT ORIGINALARBEID OVER VESTLANDET FRA «NÆRSTRANDS FJORD» OG BOMMEL FJORD» I SØR TIL NORD FOR MOLDE.

Kartet angir følgende fem inndelinger med underavdelinger i kompanier:

Det Bergenuhuisske Musqueteer Corps II. Det Nordfjordske Musqueteer Corps III. Det Søndfjordske M: C: IV. Det Sognske M: C: V. Det Søndhordlehske M: C:

Kartet er i meget god, original stand.

30 000,-

ET BERØMT CHRISTIANIA-KART MED OMEGN

13. ANDREAS VIBE & NILS CHR. IRGENS

“KART OVER CHRISTIANIA MED EN KVADRATMIL AF OMEGNE SAMMENDRAGET EFTER DE NYESTE OG PAALIDELIGSTE MATERIALER DEN GEOGRAPHISKE OPMAALINGS DIREKTEUR HR PROFESSOR RIDDER M.M. HANSTEEN MED HÖIAGTELSE AF VIBE OG IRGENS, INGENIEUR-OFFICIERER”

Litografi, 60x56cm. På lerret i 12 segmenter med grønne stoffkanter. Medfølger den originale kassetten

CHRISTIANIA 1844

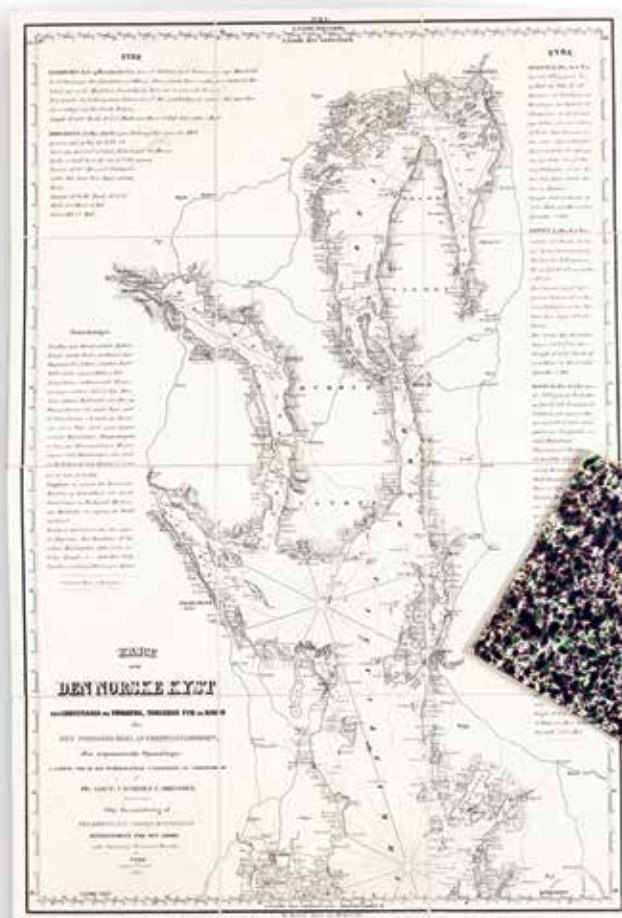
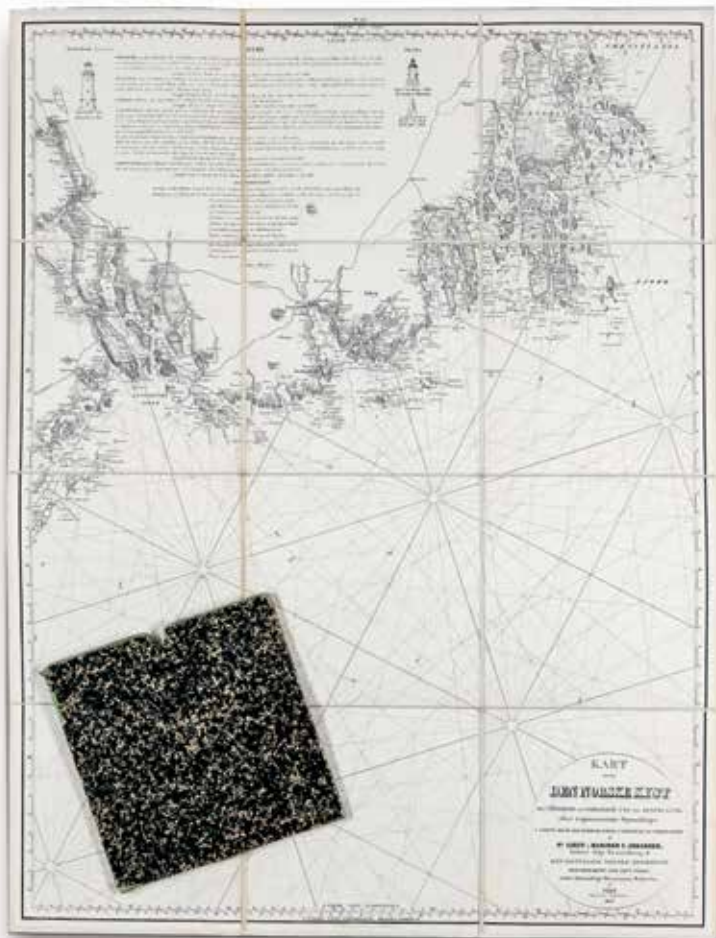
Viktig og tidlig kombinert kart og 12 prospekt over Christiania med omegn. Antagelig ble kartet utlevert som gave til deltagerne på det som var et seminar i juli 1844, “Skandinaviske Naturforskeres Selskab”. Vårt eksemplar har imidlertid ikke etiketten med denne angivelsen. Professor Christopher Hansteen som nevnes i tittelen, var direktør for “Norsk Geografisk Opmaalning” fra 1817 til 1872, altså i hele 55 år!

Segmentene er montert med noe mellomrom

Litteratur: William B. Ginsberg «Maps and Mapping of Norway 1602 – 1855» OSL 3, «avbildet side 273

22 000,-

TO MEGET VIKTIGE NAVIGASJONSKART OVER OSLOFJORDEN

14. ANDREAS VIBE (1801 – 60)

“KART OVER DEN NORSKE KYST FRA CHRISTIANIA TIL TØNSBERG FYR OG RAUÖ ELLER DEN NORDLIGE DEEL AF CHRISTIANIAFJORDEN, EFTER TRIGONOMETRISKE OPMAALINGER, I AARENE 1849 OG 1850 HYDROGRAPHISK UNDERSÖGTE OG VERIFICEREDE AF PR: LIEUT: I MARINEN C. JOHANSEN:...”

Kobberstikk, 81,5x54,2cm, på lerret oppdelt i 12 segmenter, i original kassett stemplet i gull på fordekkelet: Kyst – Kart No 1 CHRISTIANIA 1852

+ Samme

“KART OVER DEN NORSKE KYST FRA TØNSBERG OG TØRGERSÖ FYR TIL JOMFRULAND, EFTER TRIGONOMETRISKE OPMAALINGER I AARENE 1849 OG 1850 UNDERSÖGTE OG VERIFICEREDE PR LIEUT: MARINEN C. JOHANSEN:...”

Kobberstikk, 84,5x63,5cm, på lerret oppdelt i 12 segmenter, i original kassett stemplet i gull på fordekkelet: Kyst – Kart No 3 CHRISTIANIA 1853

To svært sjeldne kart hvor kystlinjene er svært detaljert utført. En enestående anledning til å erverve så grundige og tidlige kart over Oslofjorden.

20 000,-

15. SØREN CHRISTIAN GJESSING

«KART OVER CHRISTIANES AMT...»

I tre deler, den sydlige og nordlige del uten tittel. Hver del montert på lerret og oppbevart i en sjirtingfolder med tittel fra rundt 1850.

Totalstørrelse 145,5x104,5cm, foldet er hver mappe ca. 28x20cm

CHRISTIANIA 1845 – 49

Det viktige første amtskartet over Oppland. Sjeldent å se på denne måten i tre separate deler og i så fin stand. Søren Chr. Gjessing var artilleriløytnant og kartene hans ble utført på oppdrag for NGO (Norges Geografiske Oppmåling) betalt av staten. De var derfor de beste kartene over området i sin tid.

Litteratur: William B. Ginsberg «Maps and Mapping of Norway 1602 – 1855» SCG – 1, se side 230 – 232, Arne I. Hoem «Norge på gamle kart» side 127

6 000,-

16. SØREN CHRISTIAN GJESSING

«KART OVER BUSKERUDS AMT...»

Kobberstikk i to deler, den sørlige med tittelen og den nordlige uten tittel.

Det sørlige bladet 46,5x84,7cm, det nordlige 52,5x86,7cm

Innrammet

CHRISTIANIA 1854 (sørlige) og 1856 (nordlige)

Det viktige første amtskartet over Buskerud. Det første bladet har innsatte bykart over Drammen og Kongsberg.

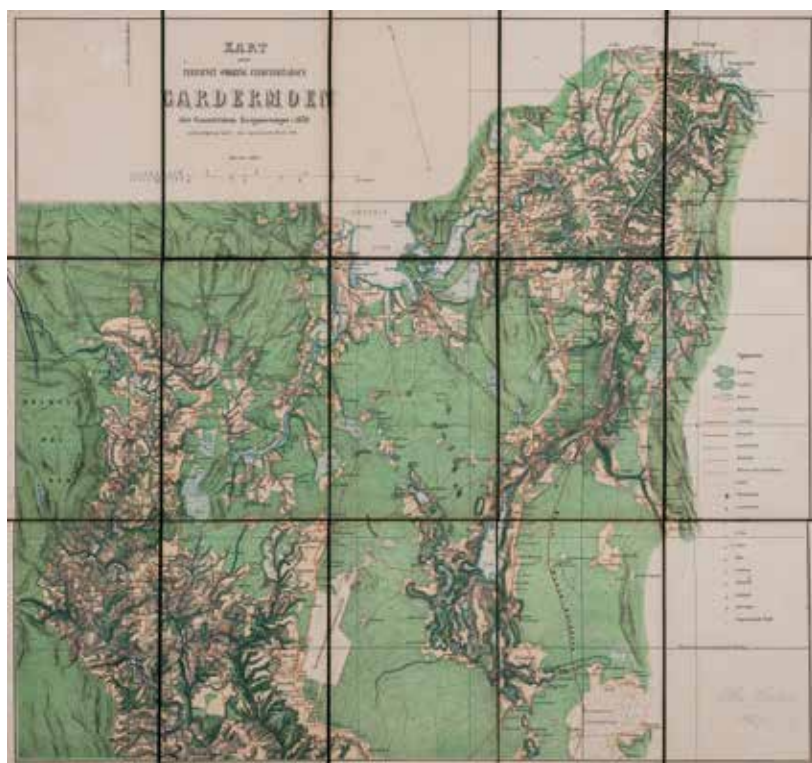
Et sjeldent fint sett.

Litteratur: William B. Ginsberg «Maps and Mapping of Norway 1602 – 1855» SCG – 2, se side 230 – 233, Arne I. Hoem «Norge på gamle kart» side 127 – 130)

8 000,-

TIDLIG FARGETRYKT KART OVER GARDERMOEN

17. (GENERALSTABENS RECOGNOSCERINGER)

«KART OVER TERRAINET OMKRING EXCERCEPLADSEN GARDERMOEN EFTER GENERALSTABENS RECOGNOSCERINGER I 1859»

Fargelitografi, 48,2x51,7cm (arket)

Klebet på sort sjirting med blå sjirting langs kantene.

Foldet i 15 segmenter

LITOGRAFERT HOS BUCHER (Bergen) 1860

Svært dekorativt og uvanlig kart. Gardermoen og omegn, i nord-øst opp til Eidsvoll.

Tyske Henrik Bucher kom i en alder av bare 11 år til Bergen i 1833. Dette betydelige talentet i tegning og litografering begynte samme år som læring hos det betydeligste «officinet» i Bergen, C.W. Prahls. Unge Bucher løftet Prahls virksomheten til nye høyder. Men i 1845 åpnet Bucher sitt eget verksted og startet utgivelsen av trykk og prospekter i konkurranse med Prahls. Hans dyktighet kommer godt til syne i det vakre fargekartet fra Gardermoen og omegn.

Et svakt navnetrekk med blyant datert 1867 nede til høyre og samme enda svakere øverst til venstre.

I perfekt stand.

8 000,-

3. DEN GEOGRAFISKE OPMAALING

«KRISTIANIAFJORDEN – FRA HANKÖ TIL TORBJÖRNSKJÆR OG IDEFJORDEN UDGIVET AF DEN GEOGRAFISKE OPMAALING 1868»

Litografi, 89x64,5cm. På lerret oppdelt i 30 segmenter foldet inn i rød skinnmappe. På innsiden påtrykt i gull: «Med tak for behagelig forretningsforbindelse i det forløbne aar. December 1902. Henry Knoph».

Utført i Christiania 1868

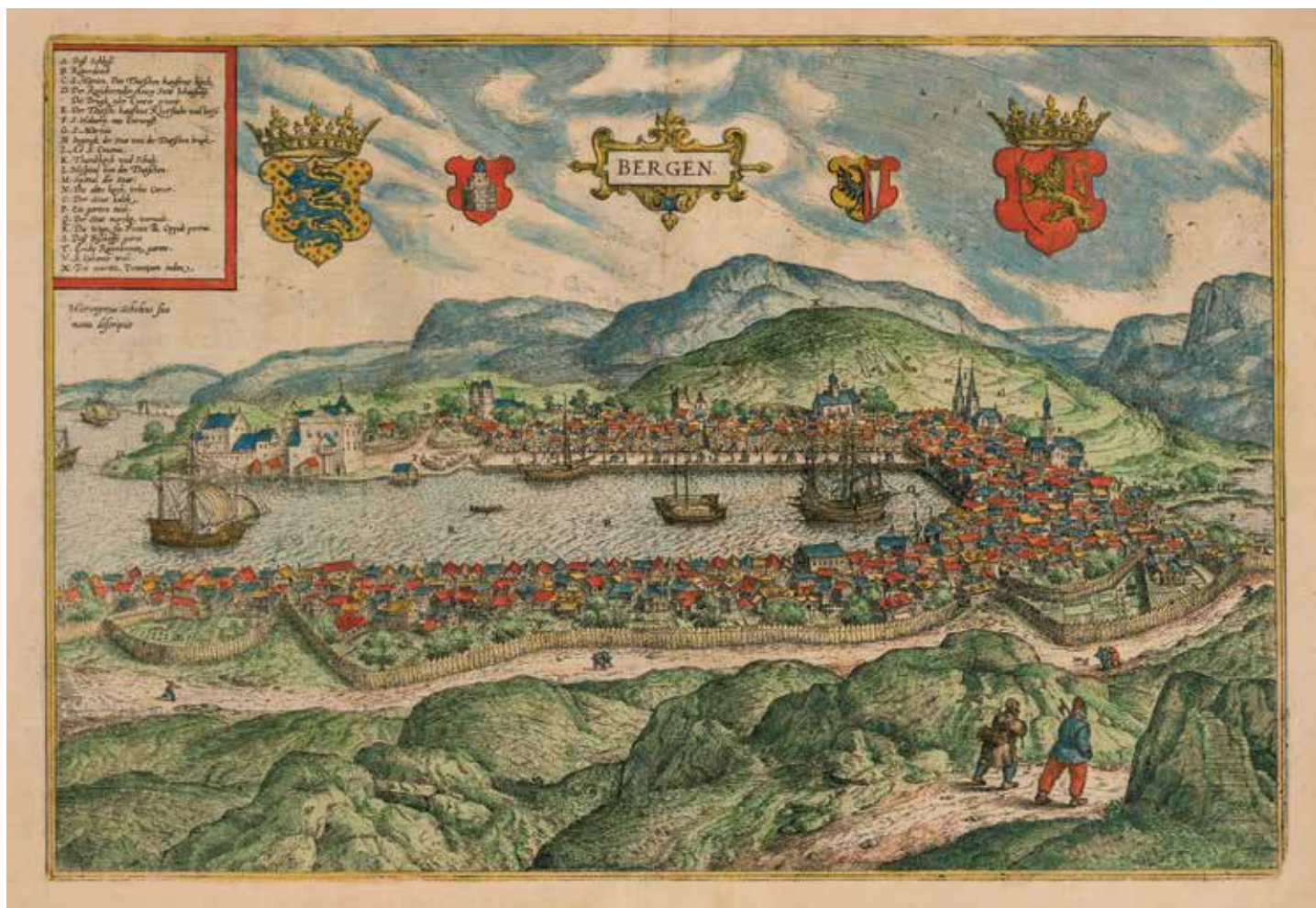
Uvanlig detaljkart over nedre Østfold. Under folketellingen i 1910 finner vi en fiskegrosserer Henry Knoph bosatt i Fredrikstad. Han var født i Austin, Texas i 1873.

8 000,-

PROSPEKTER

INKLUDERT ET UNIKT SKIPSFLAGG

DET FØRSTE TRYKTE NORSKE BYBILDET
UTSØKT EKSEMPLAR I ORIGINALKOLORERING FRA FØRSTE TYSKE UTGAVE

19. HIERONYMUS SCHOLEUS

“BERGEN”

Samtidig håndkolorert kobberstikk, 32,5x48 cm

KØLN (1588) - 1590

Bergenssticket var det eneste fra Norge i den store prospektserien til Georg Braun og Franz Hogenberg “Civitates Orbis Terrarum” fra 1572 og utover. Prospektet utkom i den fjerde delen, som første gang ble utgitt med latinsk tekst i 1588. Det er teksten på baksiden som bestemmer dateringen, se Brinkmann jr. Vårt enestående og lytefrie eksemplar har tysk tekst på baksiden, «Bergen in Norwegen» og er forenlig i beskrivelsen med Brinkmann «B – I».

Et usedvanlig vakkert kolorert eksemplar i perfekt stand.

Litteratur: Mingroot-Ermen “Norge og Norden på gamle kart og trykk” nr. 16, Marius Hauge “Norge på gamle trykk” side 94, August Brinkmann jr. “Hieronymus Schölerus’ Bergens=prospekt-en analyse” Bergen 1973, se B- I side 230, W.B. Ginsberg “Printed Maps of Scandinavia & The Arctic” Entry 24, fig. 24.10

32 000,-

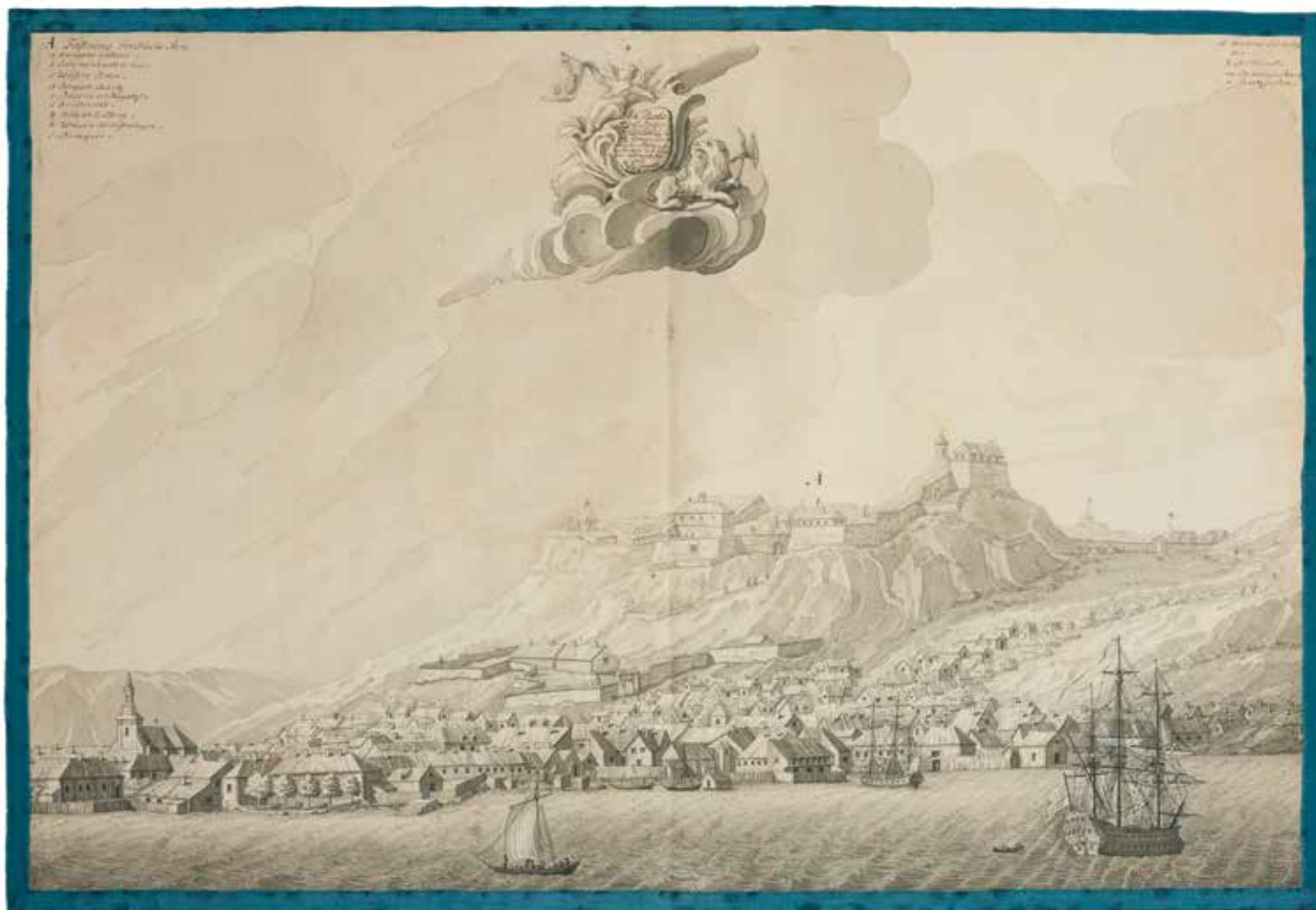

Fra en nyere bok om prospektverket til Braun & Hogenberg fra «Taschen Verlag» er Bergenstrykket viet god oppmerksomhet. Herfra har vi hentet følgende engelske oversettelse av deler av prospektets tekst på baksiden, samt en beskrivelse av henvisningene på prospektet:

COMMENTARY BY G. BRAUN (on verso): "Most of the finest buildings in the city, be they houses of worship or domiciles, belong to the Hanseatic merchants, the Osterlingen, as they are called there. The rest are shoddily made, with walls of timber pieced together and roofed over with green moss. Nevertheless, the German merchants have a splendid outpost in Bergen because it is excellently suited for trade and commerce. For it encompasses a whole side of the harbour [...]. They have separate trading posts corresponding to the diversity of their cities and countries of origin. Hence the merchants from Lübeck, Danzig, Cologne, Brunswick and Hamburg each have a site of their own by the shore, on which they unload the ships from their cities and load them again and send them back to Germany."

Bergen, founded in 1070 and fortified with a palisade, is seen from the southwest across Vägen Bay, which opens out onto Byfjord. From the dense welter of timber houses soars St Mary's, the Gothic cathedral attended by the German merchants (C), and the fortress of Bergenhus (A), the 13th century seat of the Norwegian kings. The harbour is dominated by the Tyska Bryggen (German Quay), the quarter with the old mercantile houses and the sprawling quay; the numerous cranes and the ships allude to the flourishing trade conducted by the fourth-largest entrepôt in the Hanseatic League. The wealth of what was then the largest city in Scandinavia, which, with an impassable hinterland, could be reached only by sea, came from its far-flung trade in salt fish. Even after the Hansa disbanded in the 17th cent., Bergen retained its importance (Taschen),

BYEN SOM STÅR SENTRALT I NORDISK KRIGSHISTORIE
HALDEN TEGNET I 1751- EN STOR RARITET AV HØY KVALITET
TEGNINGEN ER REPRODUSERT I TO BØKER OM HALDEN

20. «FORTIFIKATIONSOFFICER» ABRAHAM FISCHER 1751 (SVERIGE 1724 – 1775)

«SITUATION AF STADEN FRIDRICHSHALL MED DE ØFVANFÖRE BELÄGNA FÄSTNINGSWÄRKEN OCH SKANDSAR. AFTAGEN ÅR 1751»

Lavering, blekk og penn på papir, 40,7x59,5cm

Ganske sikkert samtidig montert blått stoff langs kantene. Bladet har en midtbrett og har nok en gang vært montert i et album.

Hollandsk papir med vannmerke: C & I HONIG og «Strasbourg-liljen». Dette vannmerket skal ha vært i bruk mellom 1741 og 1822, (ref. Klepikov som har sjekket 132 Honig vannmerker)

Halden og Haldenområdet hadde gjennom 1600- og 1700-tallet stor militær betydning. Dette gjorde også Halden til en internasjonalt kjent by gjennom tallrike bøker og illustrasjonsverk. Vi nevner bare alt styret som fulgte i kjølvannet av skuddet som tok liv av Carl XII i 1718.

Til katalogiseringen har vi fått avgjørende hjelp fra dosent og 1. arkivar ved Riksarkivet i Stockholm, Bo Lundström, (Lundström hadde tidligere samme stilling i Krigsarkivet i Stockholm, som nylig er blitt innlemmet i Riksarkivet). Lundström skriver til oss at tegningen med stor sikkerhet er et arbeid av «Fortifikasjonsoffiser» Abraham Fischer (1724 – 1775). Han var en stund også tegnelærer på «Fortifikationen».

At vårt fine arbeid med stor sannsynlighet er utført av Abraham Fischer underbygger Bo Lundström gjennom sammenligning med tre pennetegninger over «Fredrikssten» av Fischer i Riksarkivets samling i Stockholm. Disse tre tegningene og vårt arbeid er trolig utført med den hensikt å få de gravert og utgitt som et plansjeverk som beskriver Carl XII's historie. Disse planene ble åpenbart aldri realisert.

To av tegningene i Riksarkivet viser Fredrikshald i 1718 i forbindelse med Carl XII's beleiringsforsøk. I forgrunnen er de dominert av «Den sørgende løve» i forbindelse med Carl XII's død. Den første av disse to tegningene er sirligst utført og blir av Lundström betegnet som «mycket berömd», den vises frem ofte og inngår i samlingen «Sveriges krig».

Det tredje bildet over «Fredrikssten» er en del av samlingen «Utländska stads- och fästningsplaner, Norge, Fredrikshald nr 4». Utført i penn og laveringsteknikk og skal ligne svært på vår tegning. Vår variant beskrives dog av Lundström som mer gjennomarbeidet og detaljert. Den har i tillegg fått den fint utførte kartusjen øverst på midten. Både tegningen i Riksarkivets og vår variant har samme datering 1751.

I 2010 presenterte Kunstantikvariat PAMA i katalog 17, «100 Important Items», en annen versjon av Abraham Fischers tegninger med den sørgende løven. Dette bladet er i dag i Nasjonalbiblioteket i Oslo.

Vi retter en stor og taknemlig takk til Bo Lundström i Stockholm for disse opplysningene rundt vårt prospekt «Situation af Staden Fridrichshall».

Proveniens: Av forhenværende samler i Halden ble prospektet omkring 1980 ervervet i et Osloantikvariat. Dette etter et tips av sin venn, samler og politiker Georg Apenes fra Fredrikstad. Det ble den gangen opplyst at bladet kom fra en samling i Sverige.

Litteratur: Frank Kiel Jacobsen «Fredriksten – Festning med ærerik historie». Ny utgave Halden 1994. Bildet er gjengitt på bokens vareomslag, Roger Prang & Roger Fjeldet «Divisjonsmusikken – Hele Haldens Stolthet» Halden 2021. Vårt bilde illustrert på dobbeltside 10 - 11

85 000,-

ET UNIKUM OG VIKTIG KULTUROBJEKT 1700-TALLS MALERI OVER TRONDHEIM BY

21. UTYDELIG SIGNERT MALER 1700-ÅRENE

(«PROSPEKT OVER TRONDHEIM»)

Olje på lerret, 73x73cm

Utydelig signert nede til venstre

Temmelig sikkert en samtidig ramme, denne senere malt sort

Trolig utført i TRONDHEIM 1700-årene

Et svært sjeldent prospektmaleri over Trondheim sett fra et uvanlig ståsted. Domkirken sees helt til venstre og Munkholmen til høyre. I forgrunnen klassiske figur- og dyrestaffasjer.

På "Den Historiske Udstilling" i Trondheim i 1897 ble det gjort et solid forsøk på å samle inn alt som var kjent av tidlige prospekter for å dokumentere Trondheims historie. Det eneste som ble vist på utstillingen som var fra før 1800 innen oljemalerier, var en kopi etter sticket til Maschius fra 1747. Vårt maleri har en signatur nede til venstre, men så langt er den ikke tydet. Det er heller ikke noe tegn til at maleren er nevnt hos Brodahl.

En del retusjeringer og restaureringer, men i god stand på originalerret og opprinnelig blindramme inntakt.

Litteratur: Joh. E. Brodahl "Tre århundres Trøndersk maleri". Særtrykk av en artikkel i Trondhjems Kunstforening 90-aarsskrift 17 Februar 1935, "Katalog For Den Historiske Udstilling I Trondhjem 1897." Utgitt i 1897 i forbindelse med "Trondhjems 900 Aars Jubilæum".

50 000,-

**22. (C.A. LORENTZEN)
– HEINRICH AUGUST GROSCH**

«INDLØBET TIL FREDERIKSHALD»

Fargeakvtint, 29x38,5cm

Utført i KØBENHAVN ca. 1797-årene

Vakkert trykk. Det synes at Groschs trykk av prospektserien kun finnes i det vi kan si er «førstetrykk». Trykkplatene skal etter en stund ha blitt destruert.

Dette bladet kom ut etter den første utsendte subskripsjonen og var i hefte 1.

Maleriet av Christian August Lorentzen, som er grunnlaget for trykket, oppgis da å være i Hertugen av Augustenborgs samling.

Litteratur: Schiøtz 620,1 – 9

12 000,-

**23. (C.A. LORENTZEN)
– HEINRICH AUGUST GROSCH**

«FREDRIKSHALD FRA IEM-KOLLEN. SÆLGES I KIOBENHAVN HOS J.H. SCHUBOTHE.»

Fargeakvatint, 29x39cm

Utført i KØBENHAVN 1790-årene

Et utsøkt eksemplar i nydelige farger.

Maleriet av Christian August Lorentzen, som er grunnlaget for trykket, oppgis da å være i Hertugen av Augustenborgs samling.

Utkom i hefte 1 av første subskripsjon.

Litteratur: Schiøtz 620,1 – 10

16 000,-

**24. (C.A. LORENTZEN)
- JOHAN GEORG HAAS**

«VÛE DE LA PETITE LEER-FOSS, CHUTE D'EAU AU VOISINAGE DE TRONDHJEM»

Fargeakvatint, 30x40cm

KØBENHAVN 1790-årene

ET SJELDENT FINT FØRSTETRYKK AV LILLE LEERFOSS I ORIGINAL RAMME.

Et vakkert prospekt som med skriften og våpenskjoldet danner et imponerende bilde. Skriftpanelet og våpenskjoldet er viet kronprinsesse Marie, gift med kronprins Frederik, som senere ble dronning og konge (Frederik VI) i 1808. Det eksisterer to varianter av trykket med hensyn til teksten. Haas publiserte også et prospekt av «Grande Leer-Foss».

Litteratur: E.H. Schiøtz 620, I – 49, Schiøtz II side 420, C.W. Schnitler «Vore Oldeforeldres Land» nr. 69 illustrert, Koren og Thiis: «Katalog over Den Historiske Udstilling i Trondhjem 1897» begge variantene nr. 95 og nr. 219

8 000,-

25. (C.A. LORENTZEN) - J. G. HAAS

“MONUMENT À STIKLESTAD ÉRIGÉ À ST. OLAVF ROI DE NORWÈGE QUI FIT TUÉ PAR SES SUJETS DANS UNE BATAILLE...L'ANÉ 1030 LE 4. AOÛT”

Fargeakvatint, 30x40cm

KØBENHAVN 1790-årene eller kort etter

ET UTSØKT FØRSTETRYKK I FEILFRI STAND OG MED VAKRE TRYKKFARGER.

Prospektet er fra Stiklestad og er det nordligste trykket i den såkalte «Lorentzenserien» som er beskrevet tidligere i katalogen.

Litteratur: E.H. Schiøtz 620, I – 47, Koren og Thiis: «Katalog over Den Historiske Udstilling i Trondhjem 1897» nr. 108

8 000,-

SJELDENT SKIPSPORTRETT RELATERT TIL KRISTIANSUND

26. CASPAR MELCHIOR BALTHASAR BUTTY (DANSK, AKTIV CA. 1797 – 1816)

«BRIGGEN MARGARETHA, DE TVENDE SØSTRER AF CHRISTIANSUND. CAP= PETER HIORTH GRAAE.»

Akvarell og gouache, lysmål 45x57cm i originalrammen

Signert nede til høyre: Tegnet af C: Butti

Utført i Danmark omkring 1800 – 1812

I bakgrunnen ser vi Kronborg Slott. Flott samtidig ramme med treplate bak.

«Margaretha. De Tvende Søstre» var en brigg på 43 kommerselsester og ble bygget i Holmestrand i 1790. Etter at P. Kaasbøl & Søn i Kristiansund kjøpte fartøyet ble det i 1802 foretatt betydelige ombygninger ved Øvrevaagens Verft. Det skal ha vært en riktig stasskute. Briggen ble i 1807 – 08 innrettet til kaperfartøy med fire sekspundige kanoner og seks svingbarser. Skipet hadde imidlertid ikke fått utstedt kaperbrev og fremsto som «lettermark». Dette betød at det lå i grenseområdet mellom kaperen, som hadde nødvendige papirer for å drive sin virksomhet, og de rene sjørøverskip.

Briggen førte Christian VII's navnesiffer i flagget. Skipet ble videre i 1812 solgt på auksjon til N.H. Knudtzon & Sønner, men forsvinner straks etter fra registrene med informasjon «Opbragt i Slutningen af Aaret 1812 paa Reisen til Holland».

Noen fuktskjolder til høyre i bildet.

Proveniens: Avdøde kunst- og antikvitetsamler Kaare Berntsens samling

40 000,-

VIKTIG PROSPEKT FRA HARRY FETTS SAMLING:
EN DOKUMENTASJON AV ET DANSK – NORSK INDUSTRIEVENTYR I TØNSBERG
SOM SENERE OGSÅ SKULLE INNBEFATTE INDUSTRIMANN OG KUNSTSAMPLER HARRY FETT
MULIGENS ETT AV DE FØRSTE NORSKPRODUSERTE KOBBERSTIKK
OG PROSPEKTET BLE UTSTILT I CHRISTIANIA MAI 1818

27. HEINRICH AUGUST GROSCH (LÜBECK 1763 – CHRISTIANIA 1843)

«PROSPECT AF WALLOE SALTVERK I NORGE»

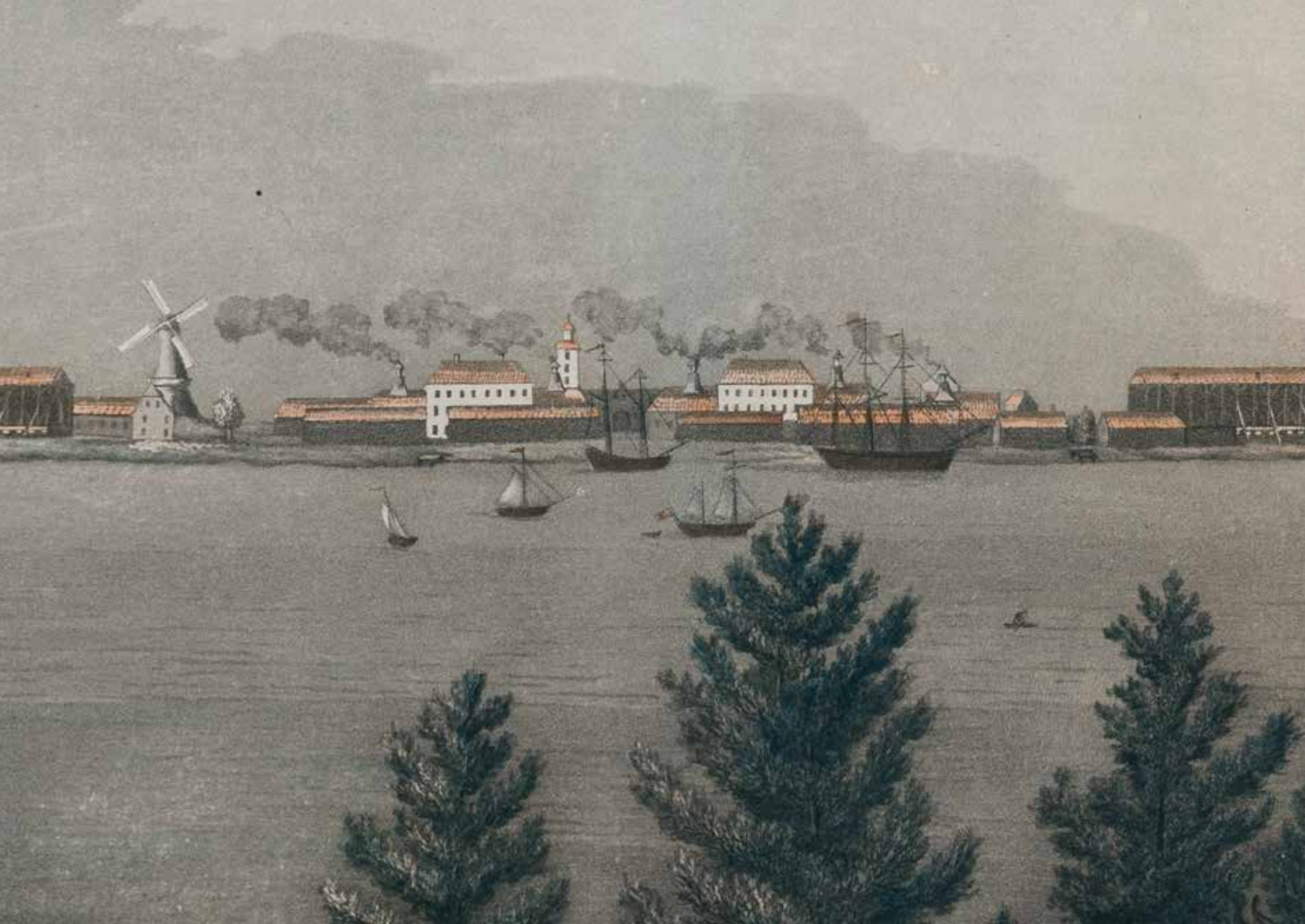
Fargeakvatint, 31,5x49,5cm, lysmål med teksten 35x50,5cm

KØBENHAVN, eller CHRISTIANIA (?) ca. 1818

TROLIG ET YTTERST SJELDENT TRYKK OG PROSPEKT SOM VI IKKE TIDLIGERE HAR SETT REGISTRERT OMSATT.

«Det kongelige norske saltverk» (Vallø saltverk) var en bedrift for utvinning av salt fra sjøvann ved saltkoking. Bedriften lå på halvøya Valløy nå i Tønsberg kommune. Saltverket ble opprettet i dansketiden 1739 og nedlagt i 1861. Meningen var at private investorer skulle stå som eiere, men det prosjektet feilet raskt, og eierskapet gikk helt og holdent over til kongen. Kong Fredrik V besøkte Vallø saltverk i 1749.

Saltverket ble stort sett i all tid utenom noen gode perioder forbundet med økonomiske utfordringer. Da direktør Jacob Lerche, født i Larvik 1738 og død 1826 ble saltforvalter innledet det en positiv periode med økt ekspansjon. Harry Fett mener «Lerche må ha vært en av det 18. århundres betydelige administratorer med sterk følelse av kulturforpliktelse». Men etter de vanskelige årene under Napoleonskrigene og den dansk-norske statsbankerotten i januar 1813, ble verket pantsatt. Den nye norske staten overtok saltverket i 1814 og etter et boppgjør fra tidligere eier fikk industriannlegget lokalt eierskap gjennom kjøpmenne Carl Stoltenberg (for øvrig far til maleren Mathias Stoltenberg), Nils Otto Bull og apoteker N.J. Conradi.

Men nye trange tider skulle komme etter noen positive år på 1820-tallet. Tvangsauksjonen ,forlangt av staten i 1831, banet vei for det sveitsiske handelshuset Blumer & Tschudy med sin base i Christiania. Nå bestod saltverkets stab av hele tre kontorbetjenter, åtte saltmestre, 101 faste arbeidere og en rekke dagarbeidere. Etter nytt oppsving i 1840-årene ble det igjen kris, og i 1861 var det definitivt slutt, Blumer & Tschudy oppga sitt bo dette året.

Siden skulle området innbefatte annen industriell virksomhet som også Harry Fett ble en del av, men det får bli en annen historie.

Heinrich August Grosch er en av de mest sentrale aktørene fra pionertiden i norsk kunsthistorie rett etter 1814. Han, sammen med Georg Haas, beredde grunnen med å utføre flere trykkprospekter fra Norge basert på de danske malerne Erik Pauelsen og Christian August Lorentzens norgesreiser omkring 1790. Trykkene til Grosch kom utover på 1790-tallet. Det var avanserte trykk fra kobberplater med etsning og muligheter for å gjøre fargetrykk. I 1810 kommer han til Norge etter kongelig bevilling og utfører flere tegninger. De var ment som grunnlag for dekorasjon i det nybygde Christiansborg slott som hadde brent ned til grunnen i 1794. Det ambisiøse målet videre var at Grosch ville utføre en trykt serie med prospekter «En malerisk Rejse i Norge». Dette medførte flytting til Christiania i 1811.

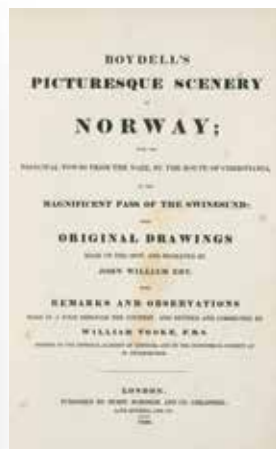
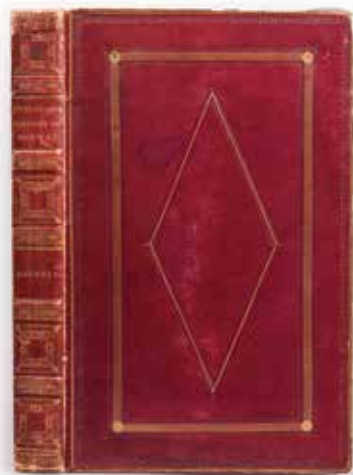
Vi har bare funnet to referenser til «Prospectet af Walløe». Det er illustrasjonen i Harry Fetts bok «Industriredet fra Enevoldstiden». Dette er avbildningen vi også finner på nettet. Siden vårt eksemplar har tilhørt Fett er det trolig det som også er avbildet. Så finner vi bladet i utstillingskatalogen i Christiania mai 1818, nummer 155. Denne utstillingen kan regnes som den første kunstutstilling i Norge med større deltagelse av flere kunstnere. Og var forløpet til det som ble den såkalte «Tegneskolen» høsten 1818. Bladet er ikke nevnt i Nasjonalgalleriets katalog fra 2000. Hvem tegneren hvis signatur «V. Lerche del» er, har Grosch i katalogen fra 1818 benevnt «Capt. Lerche». Dette må være «Capiteen Leuitnant Vincent Lerche» som Fett beskriver på side 3.

Proveniens: Prospektet kommer fra Harry Fetts samling gjennom hans arvinger

Litteratur: D.E. Bradt «Beskrivelse over Walløe Saltværk beliggende i Jarlsberg Grevskab i Norge ½ Miil fra den ældgamle Kiøbstad Tønsberg» uten år, men 1790 (utgjør sidene 315 – 329 av tidsskriftet «Minerva», Harry Fett «Industriredet fra Enevoldstiden» Trykt som manuskript Oslo 1953, Norsk kunstnerleksikon bind I, 1983, Nasjonalgalleriet «En Malerisk Rejse i Norge – Heinrich August Groschs Norske Prospekter» Oslo 2000, «Fortegnelse over endeel, af indenlandske Forfattere frembragte, Kunstarbeider, som findes ustillede i Overværelserne i Hr. Calmeyers Gaard i Christiania den 10de Mai 1818 og følgende Dage.» Christiania, hos J. Lehmann, (1818)

50 000,-

DET STØRSTE KOBBERSTIKKVERKET OVER NORGE
«SECOND ISSUE» I DET RØDE ORIGINALBINDET
MED USEDVANLIG FRISKE PLANSJER

28. (JOHN W. EDY) - BOYDELL

“PICTURESQUE SCENERY OF NORWAY: WITH THE PRINCIPAL TOWNS FROM THE NAZE, BY THE ROUTE OF CHRISTIANIA”

Komplett plansjeverk med tittel, tekst og indeks samt 80 håndkolorerte akvatinter trykket med fargetoner.

Folio, 41x24,3cm. I det vakre røde forlagsbindet i maroquin, rikt forgylt (noen svake skraper, sprekk i indre fremre fals, men fast og fin)

LONDON ca. 1827 – 30

Plansjene er særdeles rene og fine med kraftig koloritt og fremstår i praksis som kunstverk. I motsetning til utgivelsen datert ca. 1820 ble enkelte eksemplarer av vår utgivelse bundet i det som er et forlagsbind.

Noen pletter på tittelblad og tidlige tekstblad, to ark med «offsetting» fra fargene på plansjene på motsatt side, ellers bare noen få ubetydelige flekker på noen tekstsider.

Proveniens: Robert B. Preston, norsk privatsamling frem til i dag, ervervet på 1980-tallet hos Damms Antikvariat

125 000,-

View of Bergen

70

Bergen, Norway

Trondheim

71

Trondheim

JOHN WILLIAM EDY, WILLIAM FEARNSIDE & FORLEGGEREN BOYDELL

Året 1800 ankom to engelske kunstnere, John W. Edy og William Fearnside Sørlandet med båt. De reiste videre landveien østover mot Christiania. På denne tiden var det krig og uro i Europa og ved Helgeroa ble de to engelskmennene arrestert og brakt til Christiania mistenkt for spionasje til fordel for England. Mens etterforskningen pågikk ble de to «gentlemen» holdt i forvaring hos selveste Bernt Anker, og det var antagelig ingenting å utsette på forpleiningen. Etter noen uker ble det slått fast at beskyldningene mot dem var grunnløse og de ble satt fri. De gjorde hastig ferdige sine påtenkte skisser fra Christiania og Østfold før de forlot Norge gjennom Sverige.

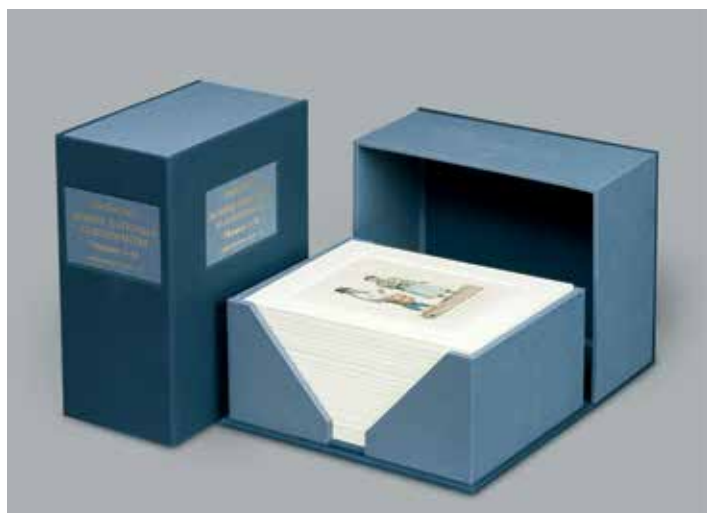
Vel tilbake i London begynte arbeidet med å velge ut skisser til akvatintene og en påtenkt stor Norgesserie. De økonomiske tidene i England var i mellomtiden blitt dårlige og i tillegg døde den gamle forleggeren Boydell i 1804. Det påtenkte bokprosjektet dro ut i tid. Først i 1811 ble arbeidet

med kobberplatene påbegynt og verket «Picturesque Views and Scenery of Norway» ble ferdigstilt med 80 akvatinter og tekst til bildene i 1820. Prospektene ble trykket i fargetoner og så håndkolorert. Noen år senere, ca. 1827 – 30 utkom en ny utgave av en annen utgiver og denne sørget for å fjerne den gamle forlagsadressen. Bladene ble denne gangen noe sterkere kolorert for hånd, kanskje for å kompensere for enkelte påbegynte plateslitasjer, men plansjene fremstår uansett mer dekorative.

Billedverket dekker Sør-Norge langs kysten opp til Trondheim. «Edys prospektverk» inneholder flere av de tidligste gjengivelser av våre byer og steder fra tidlig 1800. Christianiaserien på 10 prospekter kan nevnes som et høydepunkt i vår prospekthistorie.

Litteratur: Eiler H. Schiøtz «Utlendingers reiser i Norge» nr. 295a, Ulf Hamran og E.H. Schiøtz, artikler i «By og Bygd – Norsk Folkemuseums Årbok 1963 – 64», O.A. Øverland «Det Gamle Norge i Billeder og Tekst»

ET IKON I NORSK FOLKEDRAKTSHISTORIE, EN VAKKER OG KOMPLETT «SENN» MED ALLE DE 80 STIKKENE INKLUDERT TILLEGGSPLANSJENE

29. JOHANNES SENN – (J.F.L. DREIER)

“NORSKE NATIONALE KLÆDEDRAGTER STUKNE I
KOBBER AF J. SENN”

Komplett plansjeverk, 30x20,2cm. Med alle de 80
kobberstikkene med original håndkolorering (74 nummererte
+ 6 tilleggs-plansjer).

KØBENHAVN 1812 – 15

ET SVÆRT TILTALENDE SETT. ALLE 80 PLANSJER ER MONTERT I
SYREFRI PASSPARTOUT OG INNLAGT I TO ELEGANTE KASSETTER
(EKLUND), 1 – 40 OG 41 – 80.

En komplett “Senn” i denne fremtoning med de seks ekstraplansjene,
hører til det ypperste i den norske bokverdenen og er et ikon som
samlerobjekt

Johannes Senns forelegg til draktplansjene skal være ett sett med
tegninger utført av bergenseren Johan F.L. Dreier (1773 – 1830) fra
samlingen til Grev Moltke.

Et enestående sett som det for enhver kulturelt interessert person vil
være en fryd å ta frem for å studere. Da plansjene er løse og montert
i passpartout, er de samtidig beskyttet samtidig slik at man får en
sterk nærhet til trykkes budskap og kvaliteter. Kassetten utført
av bokbinder Georg Pram Eklund, er av ypperste kvalitet og tilpasset
trykkes fremtoning.

Bladenes bruttostørrelse varierer noe. Noen blad med gamle
monteringsspor i venstre marg.

Et særdeles imponerende sett i vakre farger.

Litteratur: Norsk kunstnerleksikon bind II, 1983 (Dreier), L. Østby
«Med kunstnarauge» side 145

250 000,-

En Iverndogen Iverng pan den contoiviske Brügge,
i Staden Bergen.
Ein Gefell und ein Burfche auf der Brauereij, in
der Stadt Bergen.

N. 64.

En Bonde og hans Kone fra Vosse Prestegjæld,
i Bergenhuus Stift.
Ein Bauer mit seiner Frau, aus dem Kirchspiel Vosse,
im Stifte Bergenhuus.

N. 61.

En norsk Bondebegravelse, optagen ved
Reinskloster Kirkegaard i Rindsen.

Fraa i Lutherske Begraevning pan Rindsen i Rindsen.

Norsk Bonde-Gjæstebud, eller Bröllops-Feiitid.
Nordskisches Gastmahl, oder Hochzeit-Feit.

N. 7

VIKTIG TIDLIG SIGNERT ORIGINALARBEID OVER KRISTIANSAND

30. MATHIAS ANTHON DALAGER (GRØNLAND 1797 – TRONDHEIM 1837)

«PROSPECT AF STADEN CHRISTIANSAND I NORGE.»

Akvarell og gouache, 43x64,5cm, 55x72cm lysmål

Signert nede til høyre: Tegnet Af Mathias A. Dalager

I den originale mahogni rammen

Antagelig utført i TRONDHEIM 1820-årene

Nedre marg noe brunet, selve bildet har friske farger med store detaljer.

Et imponerende utført prospekt av Kristiansand i originalrammen.

Proveniens: Fra avdøde kunst- og antikvitetshandler Kaare Berntsens samling

100 000,-

PROSPEKTTEGNER, HANDELSMANN, GÅRDBRUKER OG VEIINSPEKTØR FRA BERGEN

31. CLAUS KROHN WIESE (BERGEN 1798 – NORDFJORDEID 1859)

“NIDAROSIA VED TRONDHIEM”

Akvarell, gouache og tusj, 38,5x56cm uten teksten,
bildets lysmål 45,5x58cm

Signert nede på midten over våpenskjoldet:

“Claus Wiese pinxit in Bergen 1825”

Utført i BERGEN 1825

Et imponerende og tidlig originalprospekt malt i beste “Dreierstil”, men i en noe grovere manér. Motivet er det velkjente Trondheimprospekt “Fra Soesiden ved Forbierget Digermulen optaget mod Østen”. Under bildet har kunstneren satt inn Trondheims byvåpen.

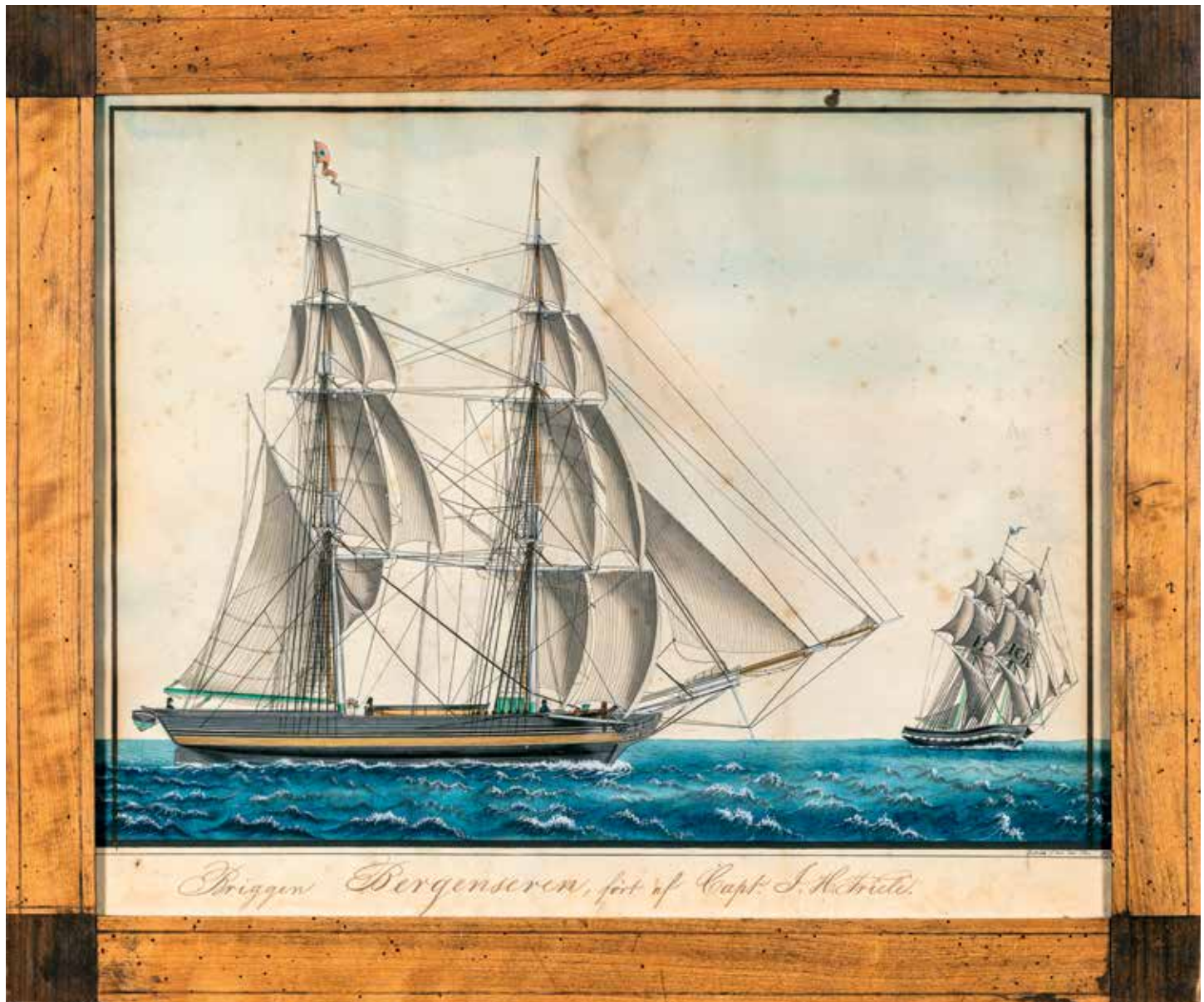
I O. Delphin Amundsens bok «Stamtavle over Familien Wiese i Norge» Oslo 1927, side 66 – 67 kan vi hente ut interessante opplysninger om Claus Krohn Wiese. Han var eldst i en søskenflokk på 8 med foreldre Daniel Wiese og Dorothea Sophie Krohn. Claus tok borgerskap som kjøpmann i Bergen i 1825, samme år som han malte vårt prospekt. Han må ha vært en kreativ person og flyttet i 1832 til gården Gjerde i Nordfjord. Her drev han blant annet brennevinsbrenneri, et teglverk og satte opp en rekke nye bygninger. Men noe gikk galt og i 1844 så han seg nødt til å selge gården. Han skal senere ha virket som veiinspektør. Men Claus skal ha hatt betydelige kunstneriske evner både innenfor leilighetsdiktning, maling og tegning. Det er et sjeldent bilde vi her presenterer i katalogen.

Litteratur, se i teksten.

Montert i en smakfull og kostbar passpartout og ramme utført hos Davis Framing, King Street i London 1990-årene

40 000,-

«CAPTEIN FRIELE PÅ BRIGGEN BERGENSEREN»

32. DIDRICH J. VON DER CHE (?)

«BRIGGEN BERGENSEREN, FÖRT AF CAPT. J.H. FRIELE»

Akvarell og gouache, 44,5x55cm lysmål i originalrammen

Signert og datert noe utydelig n.t.h. med tynn blekkpenn: Didrich J. van der Chr (?) 1833

I originalrammen

Utført i 1833

Viktig, tidlig skipsportrett av bergensbriggen «Bergenseren». I en flott samtidig ramme med treplate bak.

I Malmstein-registeret opplyses det at briggen gikk på Middelhavsfart og til Nord-Amerika og at skipsfører i 1835 var J.H. Friele.

Proveniens: Avdøde kunst- og antikvitetsamler Kaare Berntsens samling

40 000,-

PRAHLS SVÆRT SJELDNE PROSPEKT AV STAVANGER
I UTSØKTE ORIGINALFARGER MED GLANS

33. GEORG C.C. WEDEL PRAHL (BERGEN 1798 – 1883)

“STAVANGER FRA LANDSIDEN”

Samtidig håndkolorert litografi, 32x43cm (Lysmål)

Trykket under motivet: Malet efter Naturen af Reusch. Lith. Af Prahl i Bergen. Tegnet av H.C. Knudsen

Utført i BERGEN ca. 1840

TROLIG DET ENESTE EKSEMPLARET SOM HAR VÆRT FREMME DE SISTE 30 ÅRENE ELLER MER. Prospektet er basert på det berømte maleriet utført av Hans Leganger Reusch (Tysnes 1800 – Bergen 1850). En meget svak midtbrett, forøvrig et særdeles fint eksemplar. Koloreringen på trykket er i seg selv et kunstverk. I en kostbar ramme og passpartout utført hos John Davis Framing i London ca. 1990.

60 000,-

VIKTIG PROSPEKT UTFØRT AV DE DYKTIGSTE BERGENSAKTØRENE TIDLIG PÅ
1800-TALLET. I SAMTIDIG RAMME

34. JOHAN LUDVIG LOSTING (BERGEN 1810 – 1876) – LITOGRAFERT HOS PRAHL

“BERGEN FRA SÖESIDEN”

Samtidig håndkolorert litografi, 33,5x46,5cm

BERGEN ca. 1831

ET VAKKERT PROSPEKT AV ET KLASSISK BERGENSMOTIV

Trykket er sammen med pendanten “Bergen Fra Landsiden” maleren Johan Ludvig Lostings hovedverk. Bildets motiv ble første gang introdusert av Johan Friedrich Leonhard Dreier. Hvert trykk skal ha kostet 2 Speciedaler, en betydelig sum i 1830-årene!

Prospektet er montert i det som trolig er originalrammen.

Litteratur: N. Ebbing “Prahls litografiske arbeider” side 33, A. Dreyer “Kunstmaleren Johan Ludvig Losting 1810 – 76” side 28 – 33, avbildet side 29 og 31, Norsk Kunsterleksikon bind II, 1983

32 000,-

“ET PENDANTPAR” – STORE BERGENS-RARITETER

35. JOHAN LUDVIG LOSTING (BERGEN 1810 – 1876) – LITOGRAFERT HOS PRAHL

“BERGEN FRA SÖESIDEN” & “BERGEN FRA LANDSIDEN”

To samtidig håndkolorerte litografier, hvert ca. 22x31cm

BERGEN 1830-40-årene

ET UNIFORMT PAR OVER BERGEN, DET ENESTE VI KJENNER
EKSISTENSEN AV.

Dette er forminskede versjoner av tilsvarende trykk beskrevet under forrige nummer. Det oppgis under motivene: “Forlagt og Lith. Af Prahll i Bergen” og “Cop. Af Knudsen”. Det er enestående at de har holdt sammen som par helt opp til våre dager. Det er lett at slike par kan skille lag gjennom arveoppgjør, deling osv. Galleri Bygdøy Allé har gjennom våre 30 år i feltet kun sett og omsatt ett trykk fra settet, det fra sjøsiden. Det ble innkjøpt kjøpt hos Sotheby’s i London i 1985 og gikk siden inn i Bergenssamlingen til Cato Schjøtz (en samling Mohn Kunsthandel og Galleri Bygdøy Allé forøvrig formidlet til en privat samler i 2019).

Vakre trykk med original kolorering. Bladene er papirdublert og har fint restaurerte rifter som knapt er synlige. Trykkene er montert i to elegante lyse trerammer fra tiden.

Litteratur: N. Ebbing “Prahll’s litografiske arbeider” side 33, A. Dreyer “Kunstmaleren Johan Ludvig Losting 1810 – 76” side 28 – 33, avbildet side 29 og 31)

35 000,-

«LIV OG RØRE I HANDELSBYEN CHRISTIANSUND OMKRING 1830»

36. JAN WILHELM DE VOS (HOLLAND 1803 – 33)

«VUE de CHRISTIANSSUND en NORVÈGE – PROSPECT af CHRISTIANSSUND i NORGE»

Samtidig håndkolorert litografi, 37,8x49,5cm

HAMBURG ca. 1830

KOLORERT VERSJON AV ET SVÆRT SJELDENT KRISTIANSUNDPROSPEKT.

Jan Willem De Vos var en hollandsk kobberstikker og litograf og virket i København, Amsterdam og Hamburg. Trykket er basert på et forelegg av Arne Larsen som skal ha studert i København omkring 1820. Han sies å ha malt og tegnet fra kystlinjen Bergen – Bodø i årene 1823 – 35.

Litteratur: Kristiansund Kunstforening «Utstilling av gamle Kart, Prospekter og Atlas-tittelsider fra en privatsamling» (tilhørte Arne I. Hoem). Kristiansund Rådhus 27.mars – 4. april 1965

40 000,-

KATALOGNUMMER 37: ENESTÅENDE KULTURBEGIVENHET

37. PETER C.F. WERGMANN (DANMARK 1802 – CHRISTIANIA 1869)

VI PRESENTERER SOM ÉN SAMLING 15 AV DE STORE BYPROSPEKTENE UTFØRT AV

EN AV DE VIKTIGSTE PIONERENE I DEN NORSKE PROSPEKTKUNSTEN:

PETER C.F. WERGMANN (Danmark 1802 – Christiania 1843) I

ALL HOVEDSAK ER PROSPEKTENE PRESENTERT I UTSØKTE RAMMER MED HÅNDMALTE PASSPARTOUT ELLER I ORIGINALRAMMENE

Maleren, tegneren og teatermannen Wergmann var født i København, men var bosatt i Christiania fra 1830. Han skulle fort bli en av våre betydeligste prospektkunstnere med en omfattende produksjon, hovedsakelig litografier trykket hos Winther, Kruse eller Fehr i Christiania. Det var komplette plansjeverk (bøker eller hefter i omslag) eller rene enkeltbladtrykk. Alt dette er pionerarbeider i norsk kulturhistorie, men enkeltbladtrykkene er større og langt mer detaljerte og altså langt sjeldnere. Som teater- og dekorasjonsmaler satte Wergmann sitt preg på Frederikshald Teater, Drammen Teater og Det kgl. Slot, og han foretok restaureringsarbeider i Stortingsbygningen og i Universitetets store festsal.

De store byprospektene utført av Peter C.F. Wergmann er en enestående kilde til informasjon rundt våre kystbyer og kystkultur. De kan gi oss unike opplysninger om arkitektur og være avgjørende bidrag rundt restaureringsprosjekter og bygningsvern.

LITT OM SAMLINGEN SOM HER PRESENTERES FOR SALG SAMLET, DETTE GJØRES I EGENSKAP AV Å VÆRE ET UNIKT NORSK KUNST- OG KULTUROBJEKT:

Det er grunn til å tro at det aldri før «i moderne tid» har vært presentert i markedet en så omfattende samling av enkeltbladprospektene til P.F. Wergmann av norske byer, alle utført i Christiania rundt midten av 1830-tallet.

SAMLET PRIS FOR HELE SAMLINGEN 750 000,-

HER VISES FIRE AV PROPEKTENE, FOR KOMPLETT BESKRIVELSE, SE EGEN KATALOG NR. 49 – II

PETER C. F. WERGMANN

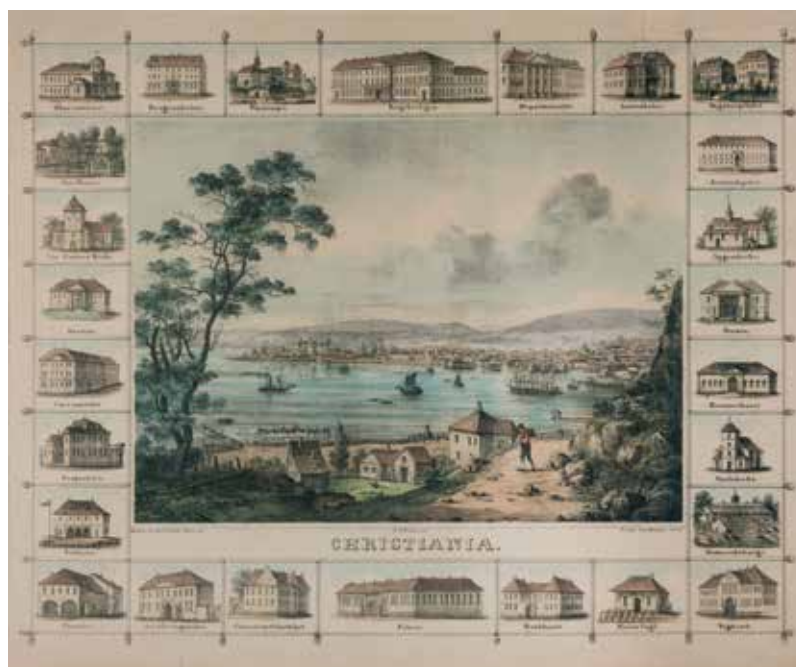
“CHRISTIANIA”

Samtidig håndkoloret litografi, 35,5x45,5cm

Signert og datert i stenen: P.F. Wergmann del: 1833

Trykt hos G.L. Fehr

CHRISTIANIA 1833

PETER C.F. WERGMANN

“DRAMMEN SEET FRA REBANSBAKKEN”
Samtidig håndkolorert litografi, 33,5x50,7cm,
CHRISTIANIA hos Winther 1834

PETER C. F. WERGMANN

«FREDERIKSVÆRN»
Samtidig håndkolorert litografi, 31,5x50,5cm
Trykt hos Winther. Signert i stenen nede til venstre:
P.F. Wergmann del: 1835

I den originale rammen, vakker originalkolorering
CHRISTIANIA 1835

Et av de vakreste av alle norske 1800-talls maritime trykk.
Vi ser sentralt i prospektet den ung nasjons to stoltheter,
dampskipene «Prins Carl» og «Constitutionen».

PETER C.F. WERGMANN

«KRAGERÖE»
Samtidig håndkolorert litografi, 31,4x48,cm
I stenen: Wergmann del: 1835
Trykt hos Kruse
CHRISTIANIA 1835
Det berømte Kragerøprospektet i originalkolorering.

UNIKT MARITIMT SAMLEROBJEKT TRYKT PÅ SILKE
ET VIKTIG OBJEKT FOR NORGE ETTER 1814

38. ENGELSK ARBEID OMKRING 1840

«SKIPSFLAGG TILHØRENDE ALLE VERDENS NASJONER»

Fargetrykk utført på silke med blå kanter, selve flaggprospektet er ca. 75x78cm og hele silkestykket måler ca. 82x88cm. Med 5 store og 170 mindre maritime flagg fra hele verden.

Utført i England omkring 1840

Et unikt stykke maritim historie og enestående dekorativt. Noe lignende har vi ikke observert før.

Trykte maritime flaggprospekter kjennet vi til allerede fra 1700-tallet og noe før. Bakgrunnen og hensikten med å utføre et slikt imponerende prospekt som dette på silke kjenner vi ikke til. Men dette har vært et kostbart prosjekt, det er sikkert. Flaggprospektet har betydelig norsk interesse med 5 flagg direkte tilknyttet Norge slik de skulle fremstå etter 1814. Blant annet har prospektet en tidlig internasjonal gjengivelse av det rene norske flagget. Det ble benyttet i såkalte nære farvann mellom 1821 og 1844. Etter det kom den såkalte «sildesalaten» inn i kartet.

- 1) Sweden & Norway Merchant
- 2) Norwegian Coaster & C: Not beyond Cape Finisterre
- 3) Christiansand
- 4) Swedish & Norwegian Man of War
- 5) Bergen in Norway

For øvrig er det flere danske og svenske flagg.

Trykt på silke har det lett vært sårbart for mekaniske skader. Men prospektet vi presenterer er i oppsiktsvekkende god stand. Fire små hull bare. Fargene er meget friske. Ny montering i tilpasset ramme.

120 000,-

DEN KOLORERTE VERSJONEN AV DET BERØMTE ENGELSKE PLANSJEVERKET. FRA OVERLEGE JOHAN SCHWEIGAARDS BIBLIOTEK

39. ADALBERT BEAUMONT

"SKETCHES IN DENMARK, SWEDEN, LAPLAND & NORWAY"

Stor folio, 53,8x36,7cm. Komplett eksemplar med alle blad, også dedikasjonsblad og innholdsfortegnelse (disse to er klebet sammen) og 24 plansjer, samtlige med en usedvanlig vakker original håndkolorering og trykket på tykt papir. (Type C, se nedenfor).

Forlagets originale skinnbind med tekst på fordekkelet og skrift på rygg

LONDON 1840

Reiseåret til Norge var 1836 og Adalbert Beaumonts reisefølge er innskrevet i Hardangerprosten Niels Hertzbergs gjestebok (se Schiøtz II side 275). Med plansjer som viser bl.a. Nordkapp, Trondheim, Borgund, Bergen, Christiania, Halden. Det eksisterer fire varianter av boken. A: Med alle plansjene i trykkstone, ukolorert. B: Med plansjen av Nordkapp kolorert. C: Med samtlige plansjer håndkolorert. D: En spesiell utgave på kartong. I dette settet er samtlige plansjer kolorert på tykt og godt papir, type C.

Noen pletter på tittelbladet, ellers et svært vakkert sett av en viktig plansjebok.

Proveniens: Overlege Johan Schweigaard (Kragerø 1846 – 1919). Senere gjennom arv i familien.

Litteratur: Schiøtz nr. 66, Østby side 102 – 103

60 000,-

ENVIRONS DU CAP-NORD, NORVÈGE D'HIVER

ENVIRONS OF NORTH CAPE, NORTHERN NORWAY

BERGEN, NORDRE NORVÈGE

BERGEN, (NORTH NORWAY)

ET VIKTIG HALDENPROSPEKT BASERT PÅ DEN LOKALE KUNSTNER THOMAS FEARNLEY

40. WILLIAM HAMILTON (ETTER THS. FEARNLEY)

«FREDERIKSHALD – ETTER EN SKIZZE AF T. FEARNLEY»

Litografi, 41,5x57,5cm + marger

«Forlagt af W. Hamilton. EM Bærentzen & Co lith. Inst. Kjøbenhavn»

KØBENHAVN ca. 1840

Et svært sjeldent Haldenprospekt i stort format utgitt som enkeltbladtrykk med opphav lokalt i Halden. Det ble forlagt av haldenseren William Hamilton (1806 – 86) og trykket hos Bærentzen i København. Maleren Thomas Fearnley (Halden 1802 – München 1842) beholdt hele livet kontakten med fødebyen Halden innimellom omfattende reisevirksomhet. Han har utført en rekke malerier fra byen, og flere har vært benyttet som forelegg til prospekter. William Hamilton var sjøkaptein, men var også en svært aktiv forretningsmann i Halden. Blant annet drev han både trykkeri og leiebibliotek.

25 000,-

FOSSEN SOM SKAPTE INDUSTRIHISTORIE I TELEMARK

41. PAUL LINNAE (LANGESUND 1791 – PORSGRUNN 1866)

«TINNFOS I THELEMARKEN» (NOTODDEN)

Akvarell, 29x34cm

Usignert

Gammel påskrift bak: Skitse malet af Paal Linnae ca. 1840, Maria Besch Knudsen 1911

Utført ca. 1840

Etter store tap i trelasthandel ble tegning og kunsten en viktig del av Paul Linnaes liv. Spesielt lå motiver fra Telemark hans hjerte nærmest som for eksempel noen fint utførte prospekter av Porsgrunn. Han malte akvareller i typisk engelsk tradisjon etter å ha fått undervisning i faget i Edinburgh. Tinnelva renner gjennom Notodden og deler byen i to. Ola H. Holta, Sam Eyde og Norsk Hydro er nøkkelnavn i den industrielle historien til Tinfoss.

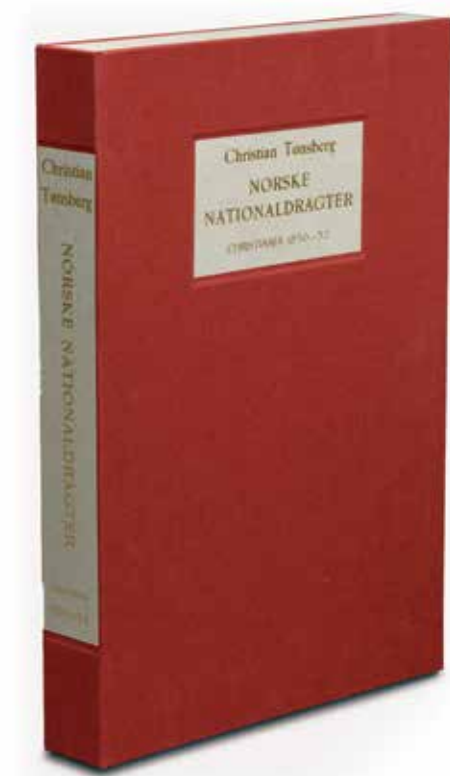
«I dag er Notodden både blues- og verdsarvby, men industrien står framleis sentralt i bysenteret. Den nære tilgangen til Tinnelva og Tinfossen i sentrum var sentral då utbygginga sette Telemarksbyen Notodden på kartet» Se Riksantikvarens Magasin 2021 «alle tiders» side 18 – 23.

Proveniens: Signaturer og påskrifter bak: Maria Besch Knudsen 1911, Hanna v. Krogh

Litteratur: Norsk kunstnerleksikon «alle tiders» Riksantikvarens Magasin 2021 «Industrikjempene sin by»

10 000,-

ENESTÅENDE EKSEMPLAR I ORIGINALE, GLANSETE OG TYKKE HEFTEOMSLAG
MED GULLSKRIFT
I LEKKER TILPASSET KASSETT

1. CHRISTIAN TØNSBERG

«NORSKE NATIONALDRAGTER TEGNEDE AF FORSKJELLIGE NORSKE KUNSTNERE OG LEDSAGEDE MED OPLYSENDE TEXT.»

10 originale luksushefter (Andre del av første hefte – 12. hefte, uten omslagshefte I, men til gjengjeld er det to eksemplarer av dobbeltheftet 8/9). Folio, 38x28cm, Heftet andre del av første hefte er noe større 40,5x28cm. Med tittel, tekstblad og musikkbilag og 40 fargetrykte plansjer. Komplett eksemplar med 33 plansjer (plansje 1 og 3 supplert fra et annet eksemplar), men med 7 ekstra plansjer fordi det kombinerte heftet 8/9 i dette settet forekommer dobbelt

CHRISTIANIA – BERLIN – PARIS 1850 – 52

VI HAR IKKE TIDLIGERE SETT ET SÅ OMFATTENDE SETT AV "NATIONALDRAGTENE" MED DE HVITE LUKSUSOMSLAGENE TIL FORLEGGEREN. TROLIG BLE SLIKE SETT BENYTTET SOM GAVEEKSEMPLARER FRA FORLEGGEREN.

Viktig billedverk for den norske selvbevissthet og identiteten rundt 1850 under nasjonalromantikkens høydepunkt. Visst hadde flere kunstnere og utgivere beskrevet de norske folkedraktene tidligere, men med kunstnerne Joachim Frich og Johan Fredrik Eckersberg som kopierte eller benyttet fritt andres arbeider i Tønsbergs billedverk (spesielt J. Flintoe), ble temaet brakt inn i en helt annen dimensjon. Nå ble kunnskaper om de norske folkedraktene spredd både nasjonalt og internasjonalt. Teknikken med «chromolitografi» (fargetrykte litografier) var en revolusjon i feltet og kunne bidra til langt større opplag på billedbøkene til en rimeligere pris enn om de ble håndkolorert.

Plansjene er gjennomgående svært friske, enkelte har kun svake pletter, noen tekstblad svakt brunet.

Innlagt i utsøkt håndlaget kassett (Eklund 2022). Hefte 1 – II er noe større enn de andre heftene. Kassetten er elegant utformet og tilpasset dette.

Litteratur: Kunst og Kultur, oversikt utført av Nils Messel side 221

45 000,-

CHRISTIANIA-PROSPEKT MED BORDTOMTENE

43. PETER F.N. GROVE (1822 – 85) (I 2019)

(«CHRISTIANIA. EFTER NATUREN TEGNET AF JOHN FR. KIRCHNER»)

Litografi, 35x54cm

KØBENHAVN ca. 1855

Sjeldent og vakkert trykk. Et viktig og detaljrikt Christianiaprospekt som blant annet viser bordtomtene. Disse ble disponert av de største trelasthandlerne som Ihlen, Lorentz Meyer, Thv. Meyer, Westye Egeberg, Thems Reperbane med fler.

Trykkets opphav er følgende: «Nordahl Grove lith. Feilberg & Landmarks Forlag – I.W. Tegner & Kittendorffs lithogr Institut i Kjöbenhavn». Denne opplysningen mangler på vårt eksemplar som ikke har marg. Godt og kraftig trykk.

10 000,-

DEN BERØMTE BYARKITEKT OG KUNSTNER. HANS AKVARELL AV ETT AV SINE HOVEDVERK I OSLO

44. WILHELM VON HANNO (HAMBURG 1826 – KRISTIANIA 1882)

«GRØNLAND KIRKE I VINTERSTEMNING 1872»

Akvarell, 22x33cm

Signert nede til venstre: von Hanno 1872

I den originale gullrammen og monteringen

Wilhelm von Hanno var både grafiker, billedhugger, arkitekt og maler. Han var en avgjørende aktør rundt 1800-tallets ekspansjon og modernisering av Christianias bebyggelse og arkitektur. Han har også utført noen vakre oljemalerier og akvareller fra ulike områder av byen.

Grønland kirke er en langkirke i tegl i nyromantisk stil og ble innviet i 1869, tre år før von Hanno utførte denne akvarellen. Grønland kirke er en av Oslos største kirker med dagens 800 sitteplasser.

Dette er en vakkert utført akvarell og et viktig Oslobilde. Originalarbeider av Wilhelm von Hanno er sjeldent fremme i markedet.

Proveniens: Privat samling i Oslo, av denne ervervet gjennom Kaare Berntsen for ca. 20 år siden

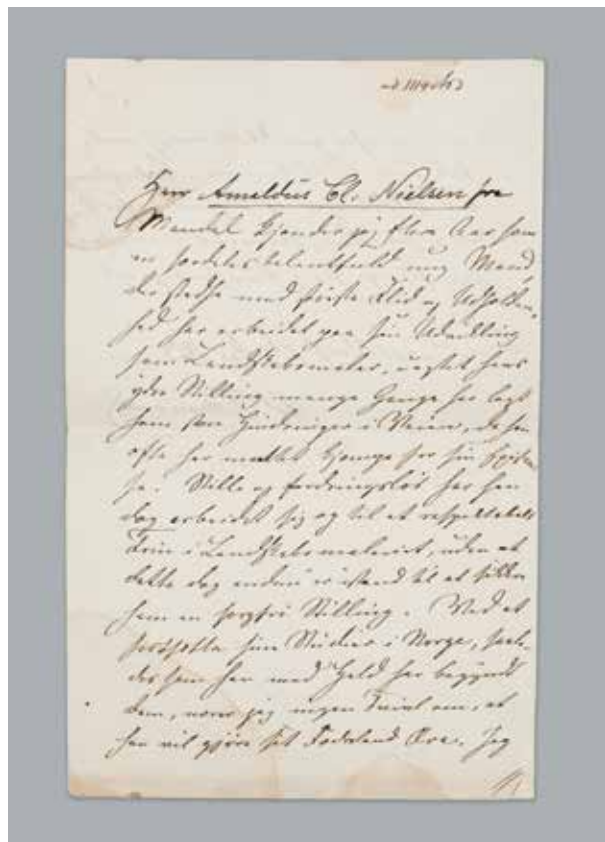
Litteratur: Norsk kunstnerleksikon bind II, 1983

25 000,-

HÅNDSKRIFTER

BREV MELLOM TO KUNSTNERVENNER, BEGGE FRA MANDAL

45. ADOLPH TIDEMAND (MANDAL 1814 – DÜSSELDORF 1872)

EGENHENDIG BREV PÅ 1,5 SIDE TIL MALEREN AMALDUS CLARIN NIELSEN.

Format 22x16cm.

Signert, stedsbestemt og datert: Düsseldorf 7de Mai 1863

(Et par fuktskjolder)

Dette brevet som er datert Düsseldorf 7. de Mai 1863 og signert Adolph Tidemand innledes slik:

Herr Amaldus Cl. Nielsen fra Mandal kjender jeg flere Aar som en særdeles talentfuld ung Mand.

I brevet fremgår at Tidemand på det varmeste gir sin anbefaling til at Amaldus Nielsen kommer i betraktning til et reises stipend for studiereise i Norge. Adolph Tidemand fremhever videre at Amaldus Nielsen viser flid og utholdenhet for arbeidet og har hatt en fin utvikling som landskapsmaler.

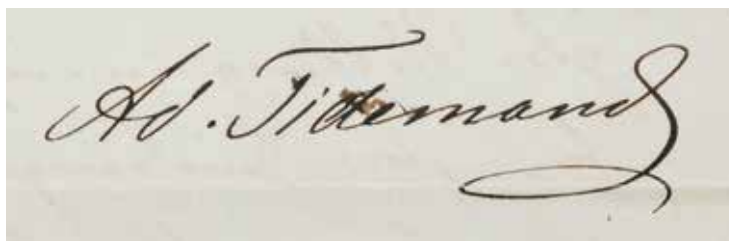
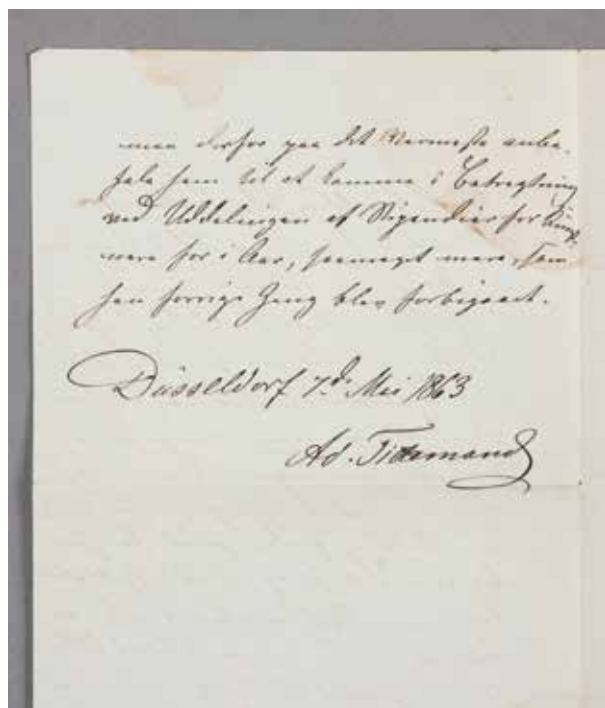
Ved å fortsette sine studier i Norge mener Tidemand videre at der ikke er tvil om at Amaldus Nielsen vil vise sitt fedreland ære.

Egentlig et rørende dokument. Den svært etablerte og berømte kunstmaler og mandalitt Adolph Tidemand (født i 1814) ønsker å bidra til at hans langt yngre bysbarn (født i 1843) Amaldus Nielsen kommer seg frem som kunstner.

Vi retter en stor takk til kunsthistoriker Tone Klev Furnes for gjennomlesning av brevet. Tone har skrevet viktige monografier over begge kunstnerne fra hennes egen hjemby. Til interesserte har vi begge bøkene til salgs i galleriet.

Proveniens: Privat samling Mjøndalen, ervervet i Damms Antikvariat på 1970-tallet

7 500,-

ASSOSIASJONSMANUSKRIFT
EDVARD GRIEG OG HENRIK IBSEN «SOLVEIGS SANG»

46. EDVARD GRIEG (BERGEN 1843 – 1907)

«SOLVEIGS SANG AF «PER GYNT»

Manuskript med noter og tekst av Edvard Grieg skrevet med blekkpenn på trykte rød-brune notelinjer.

Påskrevet og signert av komponisten på andre notelinje: Un poco Andante. Edvard Grieg

Notearkets størrelse 22,5x28cm, 12 noterader på begge sider av arket, baksiden er ikke påskrevet

Arket er trolig fra et minnealbum («Album Amicorum») siden navnet på mottager ikke fremgår på manuskriptet. Albumet kan gjerne ha vært noteboken til en musiker.

«Solveigs sang» hører til Henrik Ibsens skuespill «Peer Gynt» til 4. akt, scene 10. Henrik Ibsen skal i et brev fra 1874 spurt om Edvard Grieg ville sette musikk til skuespillet noe Grieg syntes var en spennende idé. Scenen beskriver Solveig som middeladrende kvinne sittende utenfor hytteveggen med rokken. Inspirasjonen til «Solveigs sang» skal Grieg ha funnet i folkesangtradisjonen, noe han selv mente var et aldri så lite unntak rundt sine sanger. «Solveigs sang» går i a-moll med tempobenevnelsen «Un poco Andante» (noe langsomt). Etter at Grieg hadde komponert musikken i 1875, ble den først mye senere utgitt i fullstendig vokal og orkesterversjon som op. 23. I 1881 og 1886 ble de to kjente suiteene op. 46 og 55 for kun orkester publisert og i 1893 ga «Edition Peters» i Leipzig ut denne versjonen for stemme og piano. Vårt eksemplar som trolig er et dedikasjonsblad, kan sannsynligvis stamme fra dette år eller noe senere.

Proveniens: Privat samling i Oslo

80 000,-

«NYOPPDAGET» IBSENBREV

47. HENRIK IBSEN (SKIEN 1828 – KRISTIANIA 1906)

Egenhendig brev 1 side i format 22x13,9cm til «Kjære herr boghandler Lund!»

Signert og datert Kristiania 1. juli 1898

Det kjennes i registeret over kjente brev fra Henrik Ibsen flere andre brev til bokhandler Nils Lund i Kristiania. Vårt brev er ikke i registeret.

Midtbrett, rift på sidene av denne, høyre vært utbedret med tape som har gitt brunflekk. På baksiden blyantskriblerier.

Proveniens: Privat samling i Mjøndalen, ervervet i 1953 hos Cappelens Antikvariat i Oslo. Se avbildningen av oppkravsregningen som medfølger

15 000,-

PÅSKREVET PRØVETRYKK AV ET KJENT IBSENPORTRETT FRA SAMTIDEN

48. JOHAN NORDHAGEN (RINGSAKER PÅ HEDMARK 1856 – OSLO 1956)

«Portrett av Henrik Ibsen»

Radering, 46x36,5cm

Signert med blyant nede til høyre: Joh Nordhagen

Av kunstneren påskrevet nede til venstre: Druck von der unfertigen Platte –

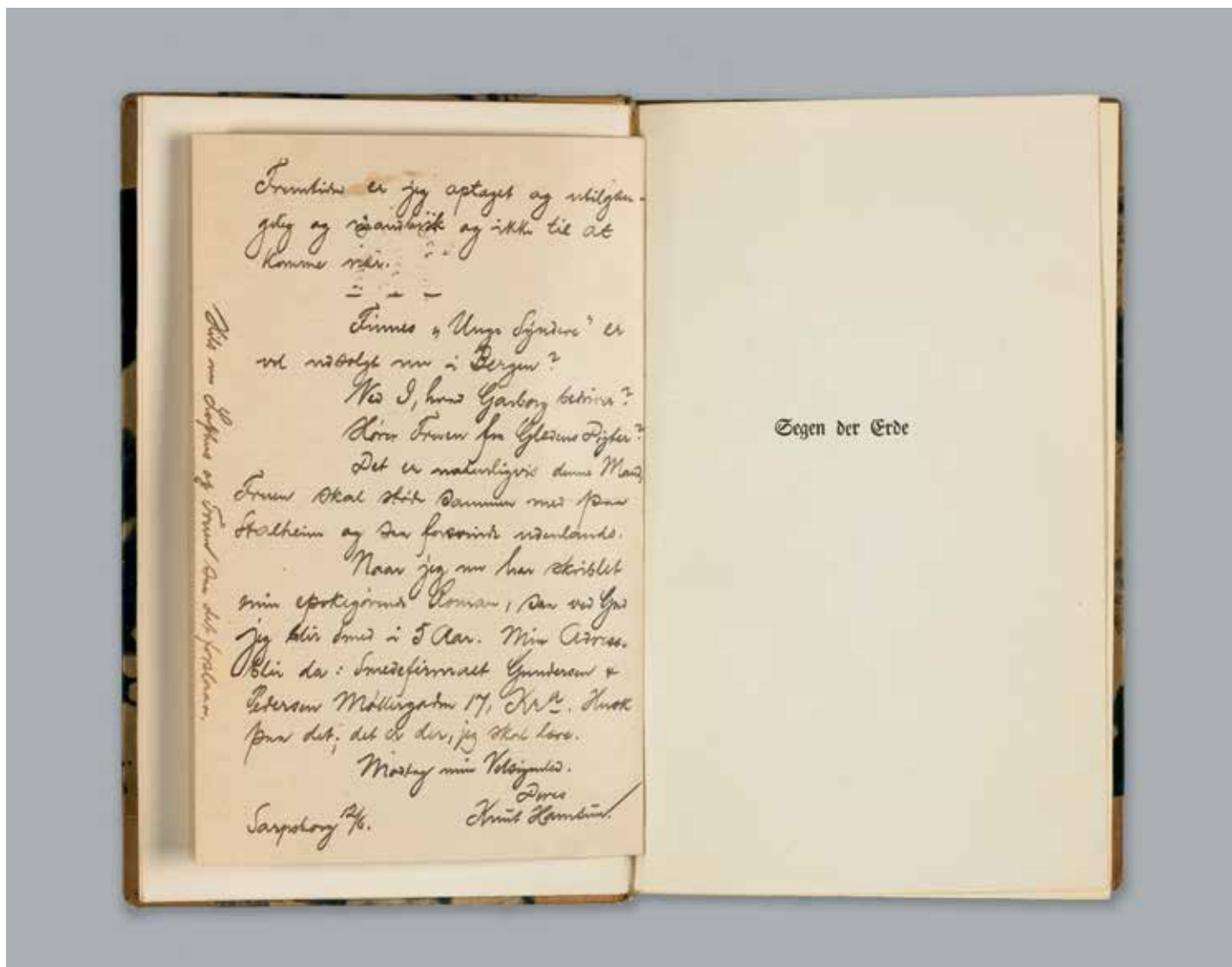
das Gesicht ein wenig ? stark

Dette typiske og ofte benyttede «Ibsenportrettet» dateres gjerne til 1904. Vårt sjeldne prøvetrykk kan muligens være utført i årene 1898 – 99 da Nordhagen i Berlin var elev av radéeren og maleren Karl Köpping. Dette er begrunnet i den tysk påskriften. Trykket utkom også i Kristiania med trykt tittel i margin under bildet «Henrik Ibsen».

Litteratur: Norsk kunstnerleksikon bind III, 1986, Mentz Schulerud «Ibsen-Bilder» Oslo 1978, side 231

8 000,-

ET LANGT OG BETYDELIG TIDLIGERE UKJENT HAMSUNBREV. TIL EKTEPARET OLE JOHAN OG BOLETTE LARSEN I BERGEN

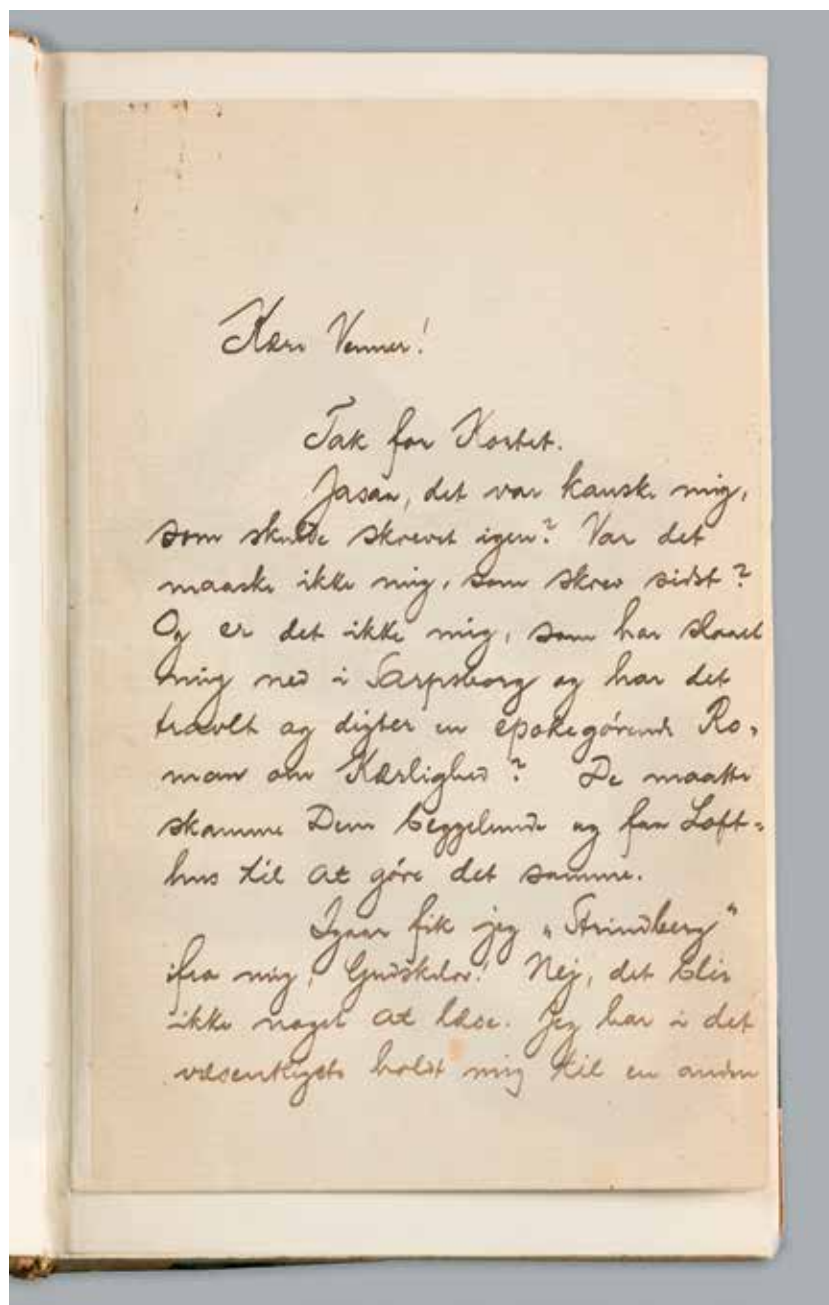
49. KNUT HAMSUN (LOM 1859 – GRIMSTAD 1952)

BREV INNSATT LANGS BREVKANTEN I EN BOK AV KNUT HAMSUN «SEGEN DER ERDE» (29. TIL 33. TUSEN AV DEN TYSKE UTGAVEN AV MARKENS GRØDE 1927, SAMTIDIG PENT RYGGSKINNBIND).

Egenhendig brev 4 sider signert, brevarkets størrelse 17,7x11,4cm. Til «Kære Venner» (Bolette Christine Pavels Larsen og hennes mann Ole Johan Larsen). Datert Sarpsborg 12.6. (1891)

Dette brevet som ikke finnes registrert hos Næss, har et sterkt innhold fra en avgjørende periode i Knut Hamsuns liv. 1891 er midt i tiden der Hamsun befester sin posisjon som en av verdenshistoriens mest berømte forfattere. «Sult» var kommet i 1890 og i 1892 kommer «Mysterier» etterfulgt av «Pan» i 1894. I månedsskifter mai – juni 1891 bosatte Hamsun seg for en tid i Sarpsborg. I følge Kolloen (side 161 – 162) først på hotell og deretter på et rom hos distriktslege Grimsgaard. Hamsun fortsette å spise måltider på hotellet da Hamsun begynte å gjøre kurtise til en 25 år gammel hotellansatt tjenestepike, Caroline Olsen. Hotellvertinnen er lite begeistret for dette da Caroline begynner å få nykker og ønsker selv oppvarming i stedet for å gi service til gjestene. Da eieren vil si henne opp forbyr Hamsun hotellvertinnen å gjøre det, men det blir likevel kort etter avertert etter nytt personale. Etter rundt tre måneder forlater forfatteren Sarpsborg etter endeløse rangler og stadig nye forhold. Veien gikk videre mot mer turbulens, men også rundt det som skal bli stående som viktige foredragsturneer og store forfatterverk.

Brevet vi presenterer er betitlet «Kære Venner». Etter å ha gått gjennom Næss bind 1 er det ingen tvil om at brevet er stilet til Bolette Christine Pavels Larsen og hennes mann Ole Johan Larsen bosatt i Bergen. Bolette var av sogneslekt og embedsmannsfamilie fra Luster, men var i hovedsak bosatt i Bergen der hun virker som kritiker, forfatter og oversetter. Hun hadde et stort nettverk med norske og utenlandske forfatterstorheter frem til hun døde i

1904. Hun og mannen har et tett forhold til Knut Hamsun og det kjennes en rekke brev de i mellom. Dette har medført at mange av disse brevene er av stor betydning i forskningen av Hamsun.

Vårt brev er altså ikke registrert hos Næss, men vi har forsøkt å se om det i andre registrerte brev fra denne perioden er noen hint rundt det. Før vårt brev av 12.6. 1891 virker Hamsun irritert på ekteparet Larsen at han ikke har hørt noe. I et brev av 30. mai (Næss 169) skriver han snurt: «Er I ilive? Samtlige, d.v.s. beggelunde? Brevet vårt av 12. juni starter med «Tak for Kortet». Nr. 171 hos Næss skal også være datert 12. juni ifølge konvolutten der Hamsun har skrevet noen linjer: «Jeg har skrevet særskilt til Fruen, men sender det ikke, fordi det er om de samme dumme ting. Jeg ser og hører intet annet nu».

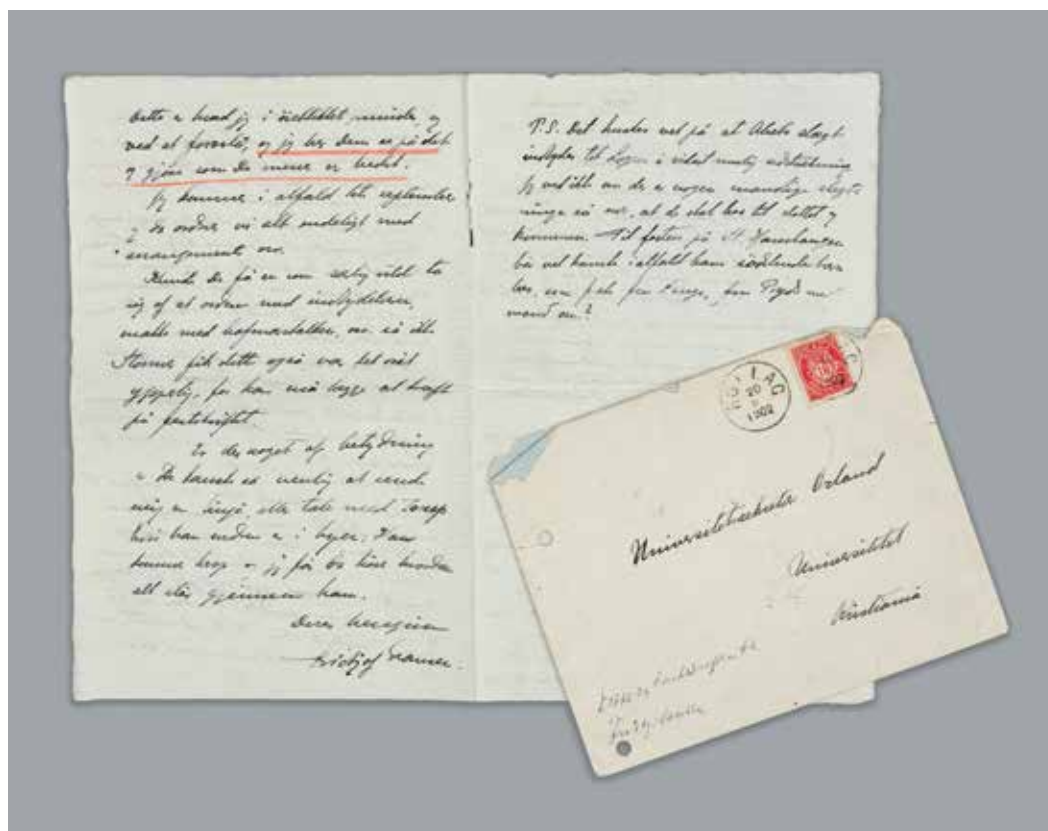
Gjennom dette innholdsrike brevet vårt merker vi undertoner av en rastløs og litt irritert forfatter, men som samtidig ikke synes mangle selvtilit: «Ilgjen fik jeg «Strindberg» ifra mig, Gudskelev! Nej, det blir ikke noget at læse. Jeg har i det vesentligste holdt mig til en anden udmærket Forfatter, nemlig en K.H. i «Dagbladet» Vinteren 1889...» - «I dag begynder jeg saa for Alvor paa Digterværket. Hm. Men nu maa jeg tage en Tur bort til Fossen og komme paa det rene med, hvorledes Begyndelsen skal være...» - «Jeg lever stort sett stille her, og jeg gjør ingen Skandaler af nogen Sort» - «Naar jeg nu har skriblet min epokegørende Roman, saa ved Gud jeg blir dømd i 5 Aar. Min adresse blir da: Smedefirmaet Gundersen + Petersen, Møllergaden 17, Kra. Husk paa det, det er der, jeg skal lære. Mottag min Velsignelse Deres Knut Hamsun Sarpsborg 12/6»

Proveniens: Privat samling i Arendal

Litteratur: Harald S. Næss «Knut Hamsuns brev 1879 – 1895» Oslo 1994, Ingar Sletten Kolloen «Hamsun svermeren» Oslo 2003

55 000,-

FORBEREREDELSENE TIL DET STORE ABEL-JUBILEET I 1902. MED NANSEN VED RORET OVERLATES INGEN TING TIL TILFELDIGHETENE

50. FRIDTJOF NANSEN (CHRISTIANIA 1861 – OSLO 1930)

4 SIDERS BREV, FORMAT PÅ NANSENS BREVARK,
22,3X16,3CM

Av Nansen signert og datert Veggli, Nummedal 18/8 – 1902.

Med originalkonvolutten stemplet Rollag 20-8-1902.

Til Universitetslektor Orland, Universitetet i Kristiania

Omfattende brev fra Fridtjof Nansen vedrørende det kommende 100-års jubileet for Niels Henrik Abel (Ryfylke 5. august 1802 – Frøland i Agder 1829). Hos Vogt leser vi at Nansen tok på seg mange engasjementer. Blant annet ledet av komiteen for Niels Henrik Abel-jubileet september 1902.

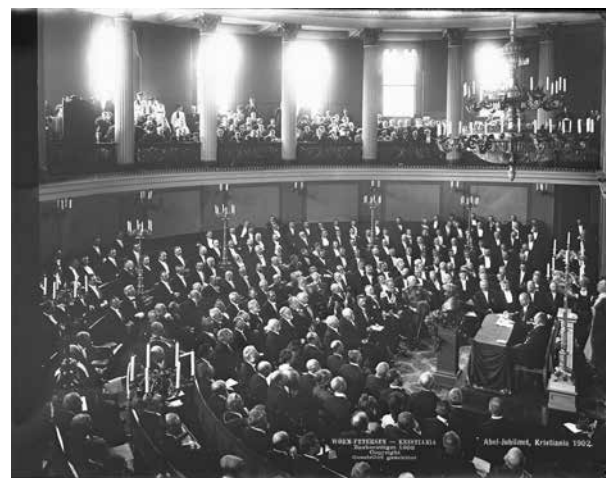
Dette var ikke småtteri. Nansen, som alltid skal ha full kontroll, sitter oppe i Veggli og er meget bekymret for om forberedelsene går fremover som de skal. Dette skal være en fest viktig for Norge og den norske vitenskapen. Han lister opp 9 viktige punkter som må på plass. Han har hørt at matematiker Elling Holst er blitt syk og er bekymret for at Carl Størmer blir stående alene om festskriftet. Han ønsker å fjernstyre det meste, også hvor ulike folk og grupper skal sitte i «Logesalen og Universitetets festsal». Og «store B.B.» (Bjørnstjerne Bjørnson) må prioriteres som en av de som har bidradd til fest og festskrift. Bjørnson bidro da også med en festkantate. Og også «lille B.B.» (Bjørn B.) må prioriteres med den forutsetning at han setter opp en festforestilling! Og hvem skal innbys til Kongen?

Med noen røde understrekninger som forsterker inntrykket at dette brevet fra Nansen ble lest grundig flere ganger.

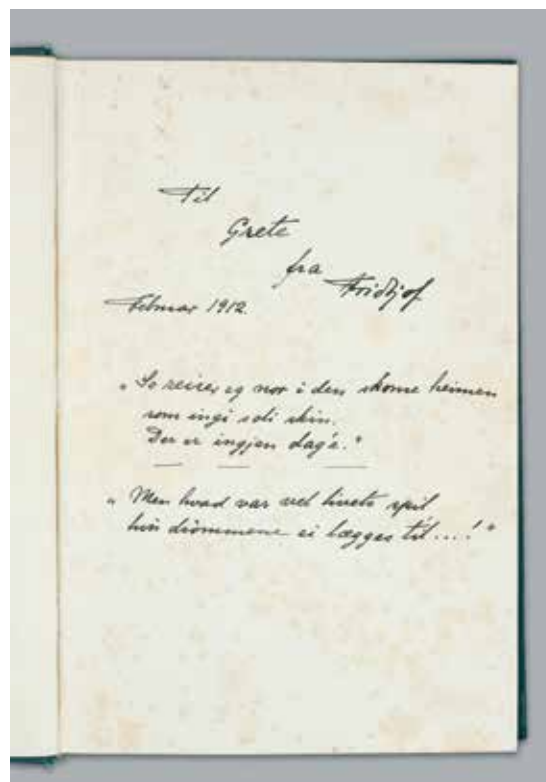
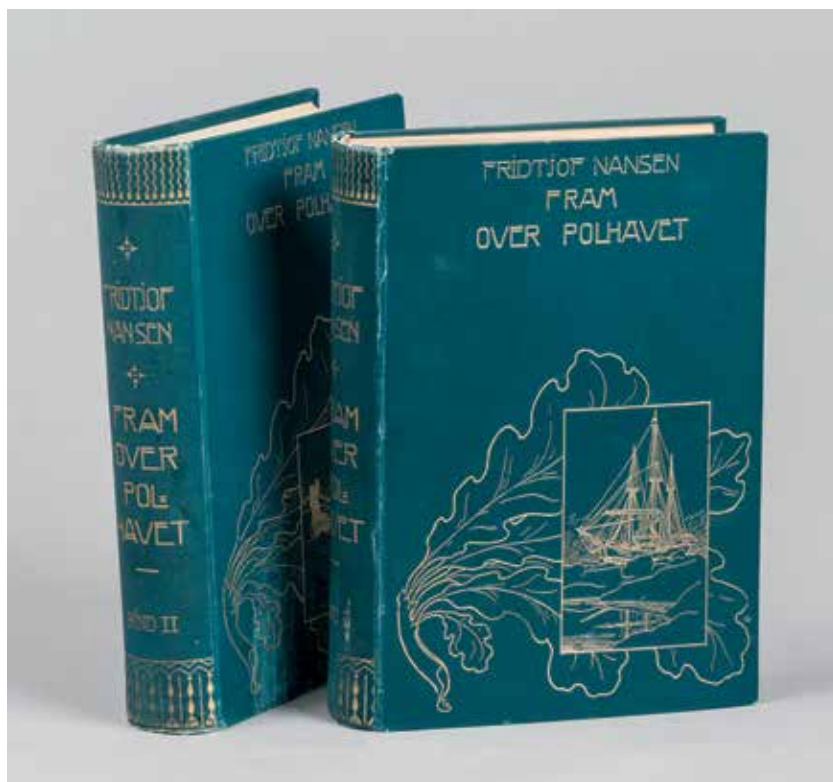
Proveniens: Privat samling i Mjøndalen, ervervet ca. 1960, medfølger konvolutten brevet er sendt i til samleren

Litteratur: Litteratur: Carl Emil Vogt «Fridtjof Nansen – Mannen og verden» Oslo 2011, side 209 - 210

9 000,-

«MEN HVAD VAR VEL LIVETS SPEL HVIS DRÖMMENE EI LÆGGES TIL...»
DEDIKASJONSEKSEMPLAR I VERSEFORM FRA NANSEN TIL GRETE GULBRANSSON

51. FRIDTJOF NANSEN (1861 – 1930)

«FRAM OVER POLHAVET»

2 bind, begge i de originale forlagsbindene

Kristiania 1897

På fribladet i bind I egenhändig skriftstykke: Til Grete fra Fridtjof Februar 1912

«So reiser eg nor i den skone heimen/som ingi soli skin./Der er ingen dage» ---«Men hvad var vel livets spel hvis drømmene ei lægges til...»

Grete Gulbransson (Østerrike 1882 – 1934) var Olaf Gulbranssons andre kone. Grete var forfatter og hjemstadsdiker i Østerrike.

I Dagny Bjørnson Gulbranssons bok fra 1969 kan vi lese om forholdet mellom F. Nansen og O. Gulbransson. Nansen skal ha beklaget at Olaf ikke hadde deltatt på ferden over Grønland fordi den karen hadde hatt både helse og nerver til det. Men Olaf var bare 15 år gammel da.

De ble først ordentlige venner da Nansen besøkte Olaf og hans nye kone Grete i München 1912 under en foredragsreise om Vinland og Leif Eriksson. «Herre Gud som Nansen kjedet seg» fortalte Gulbransson senere. «Han snakket dårlig tysk og Amerikas oppdagelse interesserte ham i grunnen ikke». I et brev til Olaf G. datert 28. februar 1912 skriver Nansen at han har avsendt til Grete sin siste bok «Nord i Tåkeheimen». Mye kan tyde på at Grete fikk dette spennende gaveeksemplaret av «Fram over Polhavet» av Nansen under treffet samme måned i München.

Bindene lett slitt, bind II med fuktskjold på fordekkelet. Enkelte pletter i materien

Litteratur: Dagny Bjørnson Gulbransson «Olaf Gulbransson» Oslo 1969

9 000,-

«VIDENSKABENS TRIUMF»
 (PROFESSOR CATO M. GULDBERG PÅ FESTEN ETTER NANSENS GRØNLANDSFERD)
 «NANSEN ER IKKE BARE DRIFTIG – HAN ER VITENSKAPSMANN»
 (PROFESSOR GUSTAV GULDBERG, SE JØLLE SIDE 109)
 ET INNSYN I EN UNIK FAMILIEHISTORIE

52. ET ALDRI SÅ LITE ARKIV RUNDT DEN STERKT AKADEMISK RETTEDE FAMILIEN GULDBERG,
 INNBEFATTER SPENNENDE KORRESPONDANSE MED FRIDTJOF NANSSEN, MOLTKE MOE OG SOPHUS
 BUGGE.

Samlingen har i lang tid vært oppbevart i et sort metallskrin påtegnet «Frimurer Dokumenter». Materialets tidsspenn er fra rundt 1820 og frem til ca. 1930. Den mest omfattende og viktigste delen dreier seg om professor Gustav Adolph Guldberg (Nannestad 1854 – Kristiania 1908). Norsk professor i medisin og kjent som betydelig ekspert på hvalen. Til ham foreligger det blant annet 5 brev og brevkort fra Fridtjof Nansen til Guldberg. De spenner fra brevkortene datert 1. mai og 17. juli 1888 til Gustav. Det siste brevkortet er skrevet på skipet «Jason» dagen 17. juli da Nansen og mannskap forlot selfangerskuta «Jason» for å gå i småbåter, er et aldri så lite polarikon!

Vi leser hos Vogt (side 52 – 53) at Nansen var utrolig utålmodig med å komme av sted, men først 17. juli ble det mulig. «Ekspedisjonsmedlemmene skrev brev hjem. Nå skulle eventyret begynne!»

Gustav Guldberg var altså en så viktig person for Nansen at han fikk kort. Men først 18. august ankom hilsenen fra Grønland Stockholm.

På festen etter Grønlandsferden var altså begge vitenskapsbrødrene Gustav og Cato til stede. Dette manifesterer at vitenskapsmiljøet så på Nansens bragd som en seier for vitenskapen. Gustav tok en skål for Nansen for at ekspedisjonens deltagere bestod av likemenn og sportsmenn, det var åndskraft og kroppsarbeid som var årsaken til suksessen! Dette skilte dette prosjektet fra alle tidligere ekspedisjoner. (Jølle side 103).

NB! SD-Auctions ved Pål Sagen og Fredrik Delås skal 2. april selge Otto Norlands Polarbibliotek. Av alle skattene i denne enestående samlingen er dagboken ført i pennen av Fridtjof Nansen fra Grønlandsreisen i 1888, et av høydepunktene. Der kan det leses mer rundt bakgrunnen for postkortet til Guldberg datert 17. juli.

Nansens fire-siders brev til «Konservator, Universitetsstipendiat, osv. Guldberg» fra 26. juni 1887 er et sterkt brev innholdsmessig to vitenskapsmenn i mellom. Dette følges opp med to omfattende brever til samme fra Nansen datert 15. og 18. januar 1908, bare få måneder før Guldbergs død. Spennende å lese om Nansens fortelling om hvalfangst og hvalrossfangst, og trekker historiske linjer til blant annet Ottar. Han kommer også inn på arkeologi og Professor Gustafson i oldsakssamlingen rundt funn fra hvalfangsthistorien. Professor Gustafson er jo ikke mindre enn mannen som har mye av æren rundt utgravning av Osebergskipet påbegynt noen år tidligere.

Videre er det ett brev fra professor i folkloristikk Moltke Moe og to brev fra professor og folklorist og språkforsker Sophus Bugge.

For øvrig inneholder samlingen 40-talls brevmateriale rundt familiemedlemmer i Guldbergslekten som far, forlegger Carl August (1812 – 92), og brødre, matematikeren Cato (1836 – 1902), matematiker Axel (1838 – 1913) og patologen Gustav (1897 – 1938). Diakonissen Cathinka Guldberg (1840 – 1919) var for øvrig søster av ovennevnte. Også flere brev fra Gustav blant annet til sin far.

Også 1800-talls materiale i forbindelse med den tilknyttede familiegreinen Bull i Fredrikstad. Dett innbefatter dødsattesten fra England 1839 vedrørende maleren Peter Bull (Fredrikstad 1805 – Milton i Kent 1839). Bull er det man antar var J.C. Dahls første norske elev i Dresden 1824.

Det medfølger en større bronsemedalje, diameter 6cm som er en minnemedalje for matematiker og fysiker Cato Guldberg (1836 – 1902). Reversens bakside lyder: «For Videnskabeligt Arbeide». Dette understøttes kraftig med denne samlingen.

Litteratur: Carl Emil Vogt «Fridtjof Nansen – Mannen og verden» Oslo 2011, side 92, Harald Dag Jølle «Nansen Oppdageren» Bind 1, Oslo 2011, side 103 og 109

30 000,-

EN BETYDELIG HÅNDSKRIFTSSAMLING TIL OG FRA BERØMTE AKTØRER I VÅR KULTURARV

HENRIK IBSEN, AMALIE SKRAM, BJØRNSTJERNE BJØRNSON, ROALD AMUNDSEN, FRITS THAULOW OG MANGE FLER

129 BREV OG BREVKORT FRA 40 BERØMTE KULTURPERSONLIGHETER TIL EKTEPARET BERNT OG HEDVIG LIE.

53. ENESTÅENDE BREVSAMLING FRA VIKTIGE KULTURPERSONLIGHETER TIL FORFATTEREN BERNT LIE (MANDAL 1868 – TROMSØ 1916) OG HANS KONE HEDVIG LIE

Bernt Lie ble født i Mandal og via Trondheim og Kristiania kom han til Tromsø som femtenåring da faren her var blitt byfogd. De tre årene i ishavsbyen frem til 1886 da han tok examen artium skulle få stor betydning for Lie's forfatterskap. I hans romaner vender han stadig tilbake til den nordlige landsdel og ikke minst småbymiljøet i Tromsø. Dikteren Jonas Lie var Bernts onkel.

Bernt Lie giftet seg med Hedvig Mariboe Aubert (1847 – 1911) i Kristiania 1894. Han hadde utdannet seg til jurist, men hadde parallelt begynt sitt forfatterskap og romandebuterte i 1892 med «Eventyrland». Boken handler om en kunstner som reiser til Nord-Norge og forelsker seg både i naturen og i en ung kvinne. Både bokens innhold og litterære form la listen for det som siden skulle prege hans store forfatterskap.

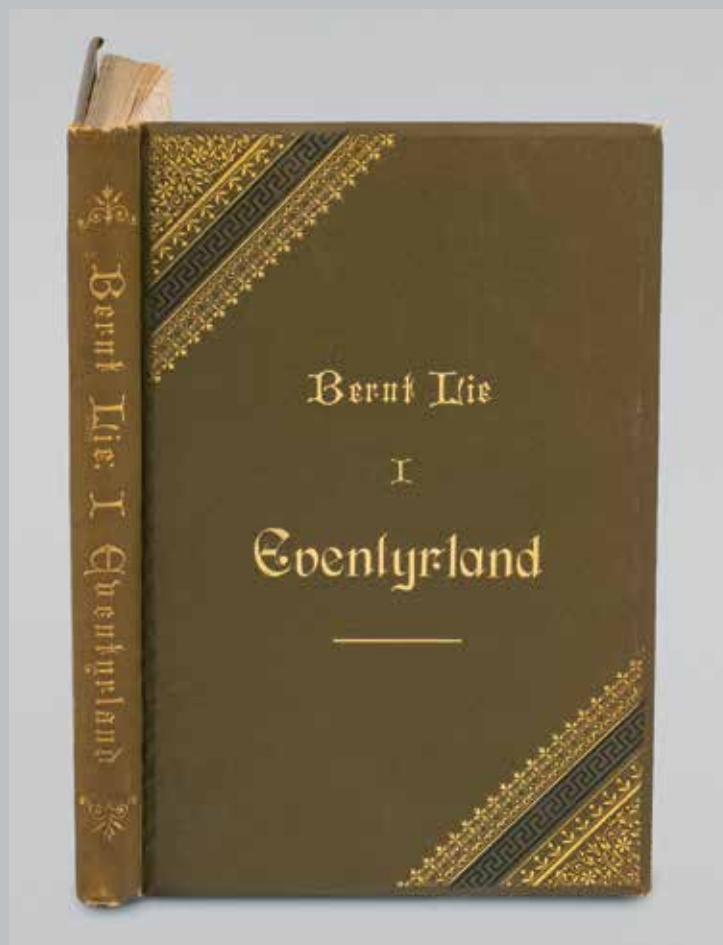
Bernt Lie skulle få et stort publikum gjennom sine kommende bøker og ikke minst skapte han og Hedvig seg et kolossalt nettverk av norske og utenlandske kulturpersonligheter. Veldig mange av kontaktene forble varige venner ikke minst skapt gjennom ekteparets store reisevirksomhet og særlig oppholdene i Roma. Gjennom sine talrike kontakter ble det stadig muligheter for Lie rundt ulike skriveoppdrag og prosjekter utenom eget forfatterskap. Å spe på inntektene i tillegg til eget boksalg var nok ofte en nødvendighet. Pengeforbruket i familien kunne være relativt stort til tider blant annet grunnet aktiv reisevirksomhet.

Det nevnt ovenfor er bakgrunnen for presentasjonen av en enestående kulturskatt. Vi får bidrag til skildring av deler til det norske kulturmiljøet et par tiår før og etter 1900. Brevsamlingen er av familien Lie holdt samlet frem til denne dag. Dette skal vi være glade for i dag og gir oss viktige innspill rundt sammenhengen i en spennende aktørs kunst- og kulturliv.

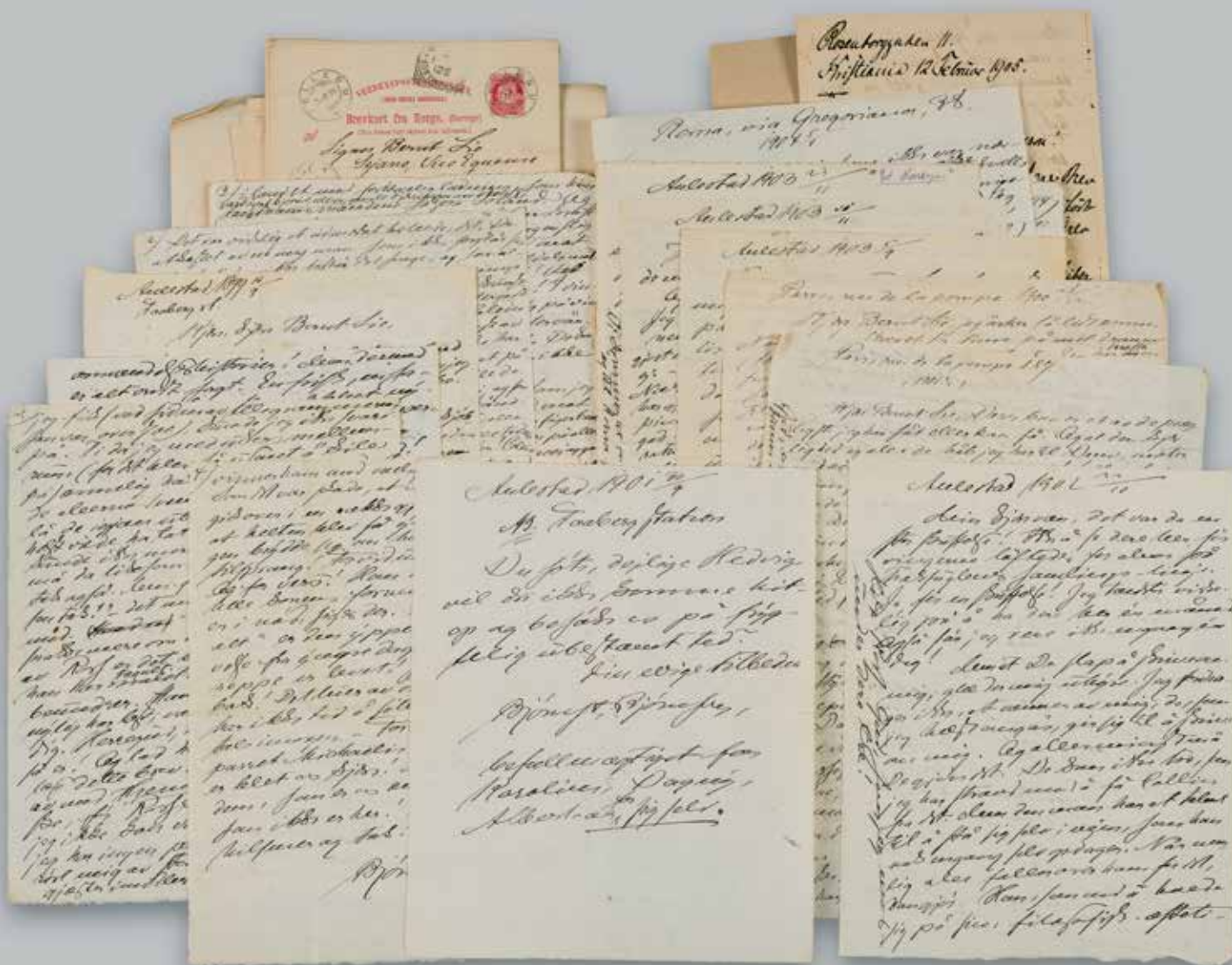
En slik omfangsrik håndskriftsamling, kall det gjerne et arkiv, er i våre dager i praksis aldri for salg.

Samlingen består samlet av ca. 129 brevenheter fra 40 personer inkludert et par brev fra Bernt og Hedvig. Av de mest betydeligste personene som er representert i samlingen og som til dels er til stede med større korrespondanse er:

Stor samling BJØRNSTJERNE BJØRNSON med tillegg av Karoline og sønnen Bjørn, HENRIK IBSEN, AMALIE SKRAM, ROALD AMUNDSEN, CHRISTIAN KROHG, EDVARD GRIEG, OLE OLSEN, FRITS THAULOW, NILS COLLETT VOGT

VIKTIG OG OMFATTENDE BJØRNSONSAMLING

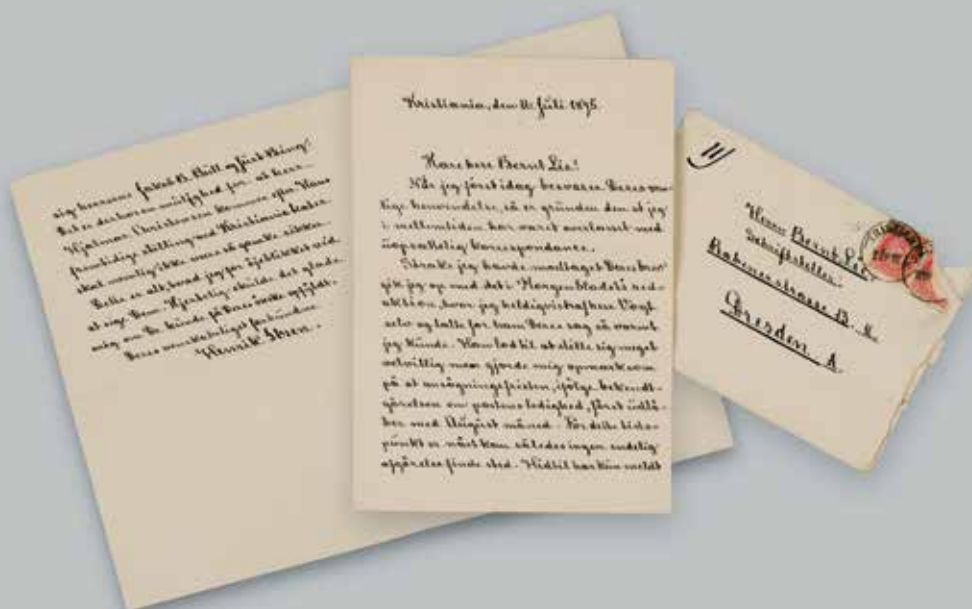
BJØRNSTJERNE BJØRNSEN

20 egenhendige brev samlet 41 sider samt 9 brevkort samt ett brev på tre linjer til C.M. Ross.

Tillegg av 7 brev fra Bjørn Bjørnson og 12 ført i penn av Karoline.

Alle til Bernt og/eller Hedvig Lie.

I tillegg et brev fra Bernt Lie til Bjørnstjerne Bjørnson datert 12. februar 1905.

HENRIK IBSEN

Vakkert brev, 1,5 side datert 16. juli 1895 med konvolutt: *Herrn Bernt Lie, Schriftsteller, Rabenerstrasse 13. II Dresden. A.*

Bernt Lie har kontaktet Henrik Ibsen tydeligvis for å få hjelp til å få en stilling i Morgenbladet. Det har tatt litt tid før Ibsen har fått svart Lie – *Når jeg først idag besvarer Deres venlige henvendelse, så er grunden den at jeg i mellomtiden har været overlæst med uopsættelig korrespondance...*

Brevet er tidligere uregistrert.

AMALIE SKRAM

Sjelden omfattende brevsamling fra Amalie Skrams hånd. 9 brev totalt (to stilet til Hedvig, det ene mangler én side) ?? sider, brevene er datert mellom 3.3. 1895 og 5.3. 1902.

Brevene berører sterkt forholdet mellom Amalie og Erik Skram og ekteparet Bernt og Hedvig Lie. Vi blir også introdusert for noe av Amalie Skrams nervøsitet og usikkerhet mellommenneskelig.

+ 9 delvis lange brev fra ERIK SKRAM datert mellom 1894 og 1900.

Videre:

NILS KJÆR, SIGURD IBSEN, JOHAN CASTBERG, HALFDAN CHRISTENSEN, GEORG BRANDES, ODA NIELSEN, ELLA ANKER, HENNES EKTEFELLE VILHELM DONS, HOLGER DRACHMANN, KARL ADOLPH JOHAN BOJER (9 lange brev fra 1900 - 1901), JOHANNE (LUBBEN) LIE (født Vogt), JACOB HILDITCH, Prof. KARL LARSEN (redaktør Juleroser), LUDVIG DAHL (3 lange brev, norsk forfatter, jurist og byfogd i Fredrikstad 1908 – 1934, den skremmende og uhyggelige «Køber-saken» vil for alltid være fastklebet til Ludvig Dahl)

B: VITENSKAP – POLAR

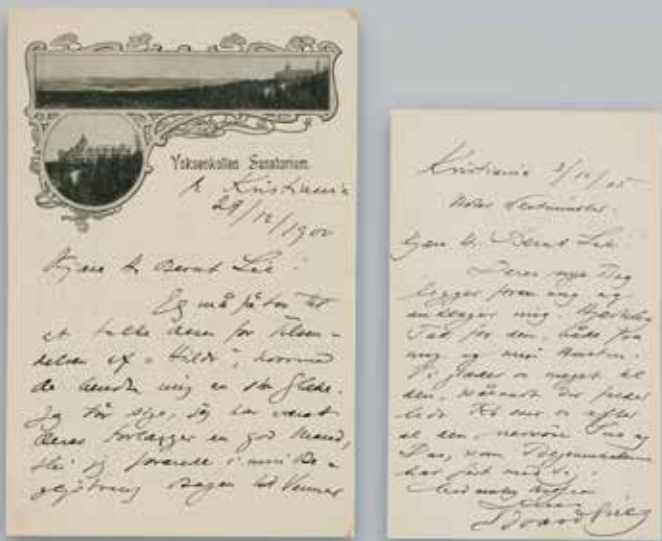
ROALD AMUNDSEN

– større korrespondanse rundt boken Nordvestpassasjen
Korrespondanse med 6 egenhendige og ett av Leon Amundsen, alle fra 1907. I tillegg svarbrev fra Bernt Lie), Vedrørende arbeidet til Lie med renskrivning av manuskriptet til boken Nordvestpassasjen. Det var nok ikke alltid rett frem å jobbe med den selvbevisste polarfarer. Men Lie skulle motta et anelig honorar stort kr. 2500,- for å ordne det tekstmessige, eller som Bomann-Larsen skriver: Gjøre forfatter av polfareren. Til tross for noe turbulens underveis mellom aktørene Roald Amundsen/Leon Amundsen og Bernt Lie ble boken ferdigstilt og som det siteres, preget av Amundsens egen stil: «knap og reel».

Referanse: Se Bomann Larsen «Roald Amundsen» Oslo 1998, side 97 - 98

MOLTKE MOE (to brev fra 1904 og 1907, samlet 5,5 sider), SOPHUS BUGGE, VILKELM TROYE

C: MUSIKK

EDVARD GRIEG

2 egenhendige brev fra 1900 og 1905

Videre:
OLE OLSEN (2 sider 1912), FRIDTHJOV ANDERSSSEN (5 brev og 1 Telegram)

D: BILLEDKUNSTNERE – NORSKE OG DANSKE

FRITS THAULOW (2 brev fra Audenarde 1900), EILIF PETERSEN (4 sider, Roma 1904), CHR. MEYER ROSS (4 sider), CHRISTIAN KROHG (1895), ANDERS C. SVARSTAD (1909), ALFRED SCHMIDT. HOLGER DRACHMANN

E: POLITIKK

CHRISTIAN MICHELSEN, SOFUS ARCTANDER, EMIL STANG, FREDRIK STANG d.y., LEIF BØGH (diplomat)

PRIS PÅ HELE SAMLINGEN: 325 000,-

BOKAUKSJON I BYGDØY ALLÉ 67

THE POLAR LIBRARY OF OTTO NORLAND

Fridtjof Nansen: Personlige dagboken fra Grønlandsferden 1888
Vurdering 350 000,- – 500 000,-

**SELGES HOS SD-AUCTIONS I
BYGDØY ALLÉ 67 - LØRDAG 2. APRIL 2022**

**ARKTIS & ANTARKTIS
BØKER - BREV - MANUSKRIPTER**

VISNING I BYGDØY ALLÉ 67 FRA LØRDAG 26. MARS TIL FREDAG 1. APRIL

**UTSTILLINGSTIDER
MANDAG - FREDAG 11 - 18, LØRDAG & SØNDAG 12 - 16
ELLER ETTER AVTALE**

Sagen & Delås | Art &
Rare Book Auctions

Stor-Elvdal Hotell

EN KUNST- OG MATOPPLEVELSE MIDT I ØSTERDALEN 2480 KOPPANG

Tel.: 62460455 • Epost: pal.sagen@storelvdalhotell.no

Norsk
Kultursenter
3 km

Arnold Haukeland «Bølgen» 1979/80 foran hotellets fredete Barfrøstue. Syrefast stål, høyde 190cm + sokkel, signert

TUROPLEVELSER • MATOPPLEVELSER • KUNSTOPPLEVELSER •
KULTUROPLEVELSER

Fremtiden er jeg optaget og utilgen-
gelig og værdsløs og ikke til at
komme nær.

Finnes "Unge Sjænder" er
et udsøgt navn i Bergen?

Kend I, hvad Garborg bedriver?

Kender Fruen fra Glesens Digt?

Det er naturligvis denne Mand,
Fruen skal stå sammen med fru
Stalheim og den forsvundne udenlands.

Naar jeg nu har skrevet
min epokegørende Roman, som ved Gud
jeg blir færdig i 5 Aar. Min Adresse.
Bli da: Smedefirmaet Gundersen &
Petersen Møllergade 17, Kbh. Husk
paa det; det er der, jeg skal leve.

Med et min Velsignelse.

Sarpsborg 12/6.

Deres
Knut Hambo.

Alle nu dødsdømte og døde som det forløber.